

**IZVJEŠĆE O REVIZIJI
FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA
“HRVATSKA POŠTA” D.O.O. MOSTAR**

na dan 31.12.2013. godine

Broj: 06-12/14

Sarajevo, travanj 2014. godine

SADRŽAJ

I. NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE	1
II. GODIŠNJA FINACIJSKA IZVJEŠĆA	1
Bilanca uspjeha za period 01.01. – 31.12.2013. godine.....	1
Bilanca stanja na dan 31.12.2013. godine	2
Izvješće o gotovinskim tijekovima za period od 01.01. do 31.12.2013. godine	3
Izvješće o promjenama u kapitalu za period koji završava na dan 31.12.2013.	4
III. IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA	5
1. Uvod	5
2. Predmet, cilj i obim revizije.....	5
3. Postupanje po preporukama iz prethodnog izvješća	6
4. Sustav internih kontrola.....	7
5. Plan i izvršenje Plana poslovanja	11
5.1 Prihodi.....	12
5.1.1 Poslovni prihodi.....	12
5.1.2 Finacijski prihodi	13
5.1.3 Ostali prihodi i dobiti	13
5.2 Rashodi.....	13
5.2.1 Poslovni rashodi	14
5.2.1.1 Materijalni troškovi	14
5.2.1.2 Troškovi plaća i ostalih osobnih primanja	14
5.2.1.3 Troškovi proizvodnih usluga	16
5.2.1.4 Amortizacija	16
5.2.1.5 Troškovi rezerviranja	16
5.2.1.6 Nematerijalni troškovi.....	17
5.2.2 Ostali rashodi i gubici.....	17
5.2.3 Rashodi iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravki grešaka iz ranijih godina.....	17
6. Finacijski rezultat.....	18
7. Stalna i tekuća sredstva, kapital i obveze	19
7.1 Stalna sredstva i dugoročni plasmani	19
7.2 Tekuća sredstva	22
7.2.1 Gotovina i gotovinski ekvivalenti	22
7.2.2 Potraživanja i plasmani	23
7.3 Kapital.....	26
7.4 Obveze	26
7.4.1 Dugoročna razgraničenja i rezerviranja	27
7.4.2 Kratkoročne obveze	27
7.4.2.1 Kratkoročne finacijske obveze.....	27
7.4.2.2 Obveze prema dobavljačima i druge obveze.....	27
7.4.2.3 Pasivna vremenska razgraničenja.....	28
7.5 Sudski sporovi	29
8. Javne nabave.....	29
9. Komentar	32
IV. REZIME DANIH PREPORUKA	33

I. NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

Osnova za reviziju

Izvršili smo reviziju finansijskih izvješća „Hrvatska pošta“ d.o.o Mostar (u daljem tekstu: Društvo) za 2013. godinu (Bilanca stanja, Bilanca uspjeha, Izvješće o promjenama na kapitalu, Izvješće o gotovinskim tijekovima i Posebni podaci o plaćama i broju uposlenih) na dan 31. prosinac 2013. godine i usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost rukovodstva za finansijska izvješća

Rukovodstvo „Hrvatska pošta“ d.o.o Mostar odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvješća sukladno Međunarodnim standardima finansijskog izvješćivanja (MSFI) i Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS). Ova odgovornost obuhvata kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima.

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća, rukovodstvo „Hrvatska pošta“ d.o.o Mostar je odgovorno i za usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima, uključujući i odredbe zakona i propisa na osnovu kojih su transakcije i iznosi objavljeni u finansijskim izvješćima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvješćima na osnovu provedene revizije. Reviziju smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06) i primjenjivim Međunarodnim standardima Vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI). Ovi standardi nalažu da radimo sukladno etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze. Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i objavama datim u finansijskim izvješćima. Izbor postupka je zasnovan na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvješćima usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća, u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efikasnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opće prezentacije finansijskih izvješća.

Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvješćima, naša odgovornost je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske transakcije i informacije, po svim bitnim pitanjima, usklađene sa odgovarajućim zakonskim propisima. Ova odgovornost uključuje provođenje procedura, kako bi se dobili revizijski dokazi o tome da li se sredstva koriste za namjene utvrđene zakonima i propisima. Procedure uključuju procjenu rizika od značajnog neslaganja sa zakonima.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju temelj za naše mišljenje.

Osnova za izražavanje mišljenja:

- 1. Društvo je na datum bilance iskazalo obveze prema Ministarstvu financija Hercegovačkoneretvanske Županije u iznosu od 930.631 KM, od čega se na obveze preko 360 dana odnosi 399.052 KM. Iskazane obveze su nastale po osnovu zaključenog ugovora o prodaji županijskih upravnih i sudskih biljega, po kojem Društvo nije postupilo, odnosno nije naplaćena sredstva, umanjena za iznos pripadajuće provizije, uplaćivalo na depozitni račun za prikupljanje javnih prihoda Proračuna HNŽ. Navedene obveze nisu usuglašene sa 31.12.2013. godine. Istovremeno, Društvo ima iskazana potraživanja od proračunskih korisnika Hercegovačkoneretvanske Županije na dan 31.12.2013. godine u iznosu od 420.256**

KM, a ista se odnose na potraživanja po osnovu poštanskih usluga (što je pojašnjeno u točki 7.4.3. Izvješća);

2. Planom poslovanja za 2013. godinu planirano je 684 uposlenika, sukladno datim smjernicama od strane Nadzornog odbora, koji je i u ranijim periodu inzistirao na smanjenju broja uposlenih. Tokom cijele godine broj uposlenih se kretao čak i do 708, da bi tek na 31.12.2013. godine isti bio sveden na 687 uposlenika, čime Uprava nije ispoštovala date upute i smjernice. Isto je imalo utjecaja na povećanje troškova poslovanja čiji iznos nismo mogli kvantificirati, a što je rezultiralo i povećanju gubitka iz poslovnih aktivnosti. Tendencija rasta uposlenih je nastavljena i u 2014. godini, tako da je broj uposlenih sa 04.04.2014. godine iznosio 702 (što je pojašnjeno u točki 4. Izvješća).

Mišljenje sa rezervom

Po našem mišljenju, osim za efekte koje na izvješća mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, financijska izvješća po svim bitnim pitanjima prikazuju istinito i objektivno financijski položaj „Hrvatska pošta“ d.o.o. Mostar na dan 31.12.2013. godine, rezultate poslovanja i novčani tijek za godinu koja je završila na taj dan, sukladno Međunarodnim standardima financijskog izvješćivanja.

Financijsko poslovanje „Hrvatska pošta“ d.o.o. Mostar tijekom 2013. godine, osim za napomene navedene u točkama prethodnog pasusa, bilo je u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Ističemo pitanja koja nisu uticala na davanje mišljenja:

- Društvo je u 2013. godini iskazalo gubitak u poslovanju u iznosu od 1.351.439 KM, koji se najvećim dijelom odnosi na gubitak iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 1.143.761 KM. Iskazani gubitak većim dijelom odnosi se na povećane troškove bruto plaća i naknada djelatnika, koje su rezultat primjene Kolektivnog ugovora za područje djelatnosti poštanskog saobraćaja. Navedenim Ugovorom su utvrđena prava djelatnika, koja su već duži vremenski period ukinuta na razini proračunskih korisnika FBiH, kao što su jubilarne nagrade. Za određene vrste naknada (jubilarne nagrade, pomoć djelatnicima u slučaju bolesti, naknada za rođenje djeteta), Društvo obračunava i isplaćuje poreze i doprinose iznad neoporezivog iznosa. Smatramo da su ista neprimjerena općem stanju, sadašnjoj situaciji i uvjetima privređivanja u FBiH, te postoji mogućnost smanjenja troškova po osnovu racionalizacije osobnih primanja i svih vrsta naknada. Društvo treba u suradnji sa organima vlasti i sindikata inicirati i poduzeti aktivnosti na izmjenama Kolektivnog ugovora, kako bi se ova prava racionalizirala i svela u realne okvire. Također, ukazujemo da Društvo još uvijek nije utvrdilo brojčanu sistematizaciju, tako da se ukupan broj izvršitelja utvrđuje samo u sklopu godišnjeg Plana poslovanja, o čemu je posebno pojašnjeno u točki 4 i 6. Izvješća.
- Uprava Društva još uvijek nije sačinila plan i program provođenja procesa samoodrživog poslovanja nakon prestanka subvencije od strane HT-a d.d. Mostar, koja je bila namijenjena za pokriće operativnog gubitka i sufinansiranje razvoja poštanskog sustava, o čemu je posebno pojašnjeno u točki 6. Izvješća.

Sarajevo, 11.04.2014. godine

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec.

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

**II. GODIŠNJA FINACIJSKA IZVJEŠĆA
„HRVATSKA POŠTA“ d.o.o MOSTAR**

Bilanca uspjeha za period 01.01. – 31.12.2013. godine			
Naziv			
	Pozicija	Tekuća godina	Prethodna god.
A)	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
	POSLOVNI PRIHODI I RASHODI		
I	Poslovni prihodi (od 1 do 3)	23.756.838	22.680.756
1	Prihodi od prodaje učinaka	445.066	448.619
2	Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka	22.896.732	21.779.910
3	Ostali poslovni prihodi	415.040	452.227
II	Poslovni rashodi (od 1 do 7)	24.900.599	24.998.590
1	Nabavna vrijednost prodane robe	83.368	89.549
2	Materijalni troškovi	1.416.830	1.334.305
3	Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	16.559.465	16.793.041
4	Troškovi proizvodnih usluga	1.480.245	1.567.808
5	Amortizacija	893.962	915.723
6	Troškovi rezerviranja	401.867	281.967
7	Nematerijalni troškovi	4.064.862	4.016.197
III	Dobit od poslovnih aktivnosti (I – II)		
	Gubitak od poslovnih aktivnosti (II – I)	1.143.761	2.317.834
	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI		
IV	Financijski prihodi (od 1 do 2)	183.801	304.805
1	Prihodi od kamata	183.581	304.194
2	Pozitivne tečajne razlike	220	475
3	Ostali financijski prihodi		136
V	Financijski rashodi (od 1 do 2)	1.112	24.010
1	Rashodi kamata	77	15.979
2	Negativne tečajne razlike	1.015	33
3	Ostali financijski rashodi	20	7.998
VI	Dobit od financijskih aktivnosti	182.689	280.795
VII	Gubitak od financijske aktivnosti (V - IV)		
VIII	Dobit redovne aktivnosti (III - VI)		
IX	Gubitak od redovne aktivnosti (III - VI)	961.072	2.037.039
X	Ostali prihodi i dobici (od 1 do 3)	432.475	683.904
1	Dobici od prodaje stalnih sredstava	15.673	88
2	Naplaćena otpisana potraživanja	199.909	421.494
3	Otpis obveza, ukinuta rezerviranja i ostali prihodi	216.893	262.322
XI	Ostali rashodi i gubici (od 1 do 3)	771.652	450.163
1	Gubici od prodaje i rashodovanja stalnih sredstava	2.135	2.226
2	Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja	597.502	355.670
3	Rashodi i gubici na zalihama i ostali rashodi	172.015	92.267
XII	Dobit po osnovu ostalih prihoda i rashoda (IX - X)		233.741
XIII	Gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (X - IX)	339.177	
1*	PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIV.VRIJEDN.SREDSTAVA		
2*	Prihodi iz osnova prom. rač.politika i ispravki neznač. grešaka iz ranijih perioda		
3*	Rashodi iz osnova prom.rač.politika i ispravki neznač. greš. iz ranijih perioda	51.190	85.328
	UKUPAN PRIHOD PERIODA (I+IV+IX+2*)		
	UKUPNI RASHODI PERIODA (II+V+X+1*+3*)		
	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA - NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XIV	Dobit neprekinutog poslovanja prije poreza		
XV	Gubitak neprekinutog poslovanja prije poreza	1.351.439	1.888.626
	POREZ NA DOBIT NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
	NETO DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XVI	Neto gubitak neprekinutog poslovanja	1.351.439	1.888.626
XVII	Neto dobit perioda		
XVIII	Neto gubitak perioda	1.351.439	1.888.626
B)	OSTALA SVEOBUHvatNA DOBIT ILI GUBITAK		
	Ukupni neto sveobuhvatni dobit perioda		
	Ukupni neto sveobuhvatni gubitak perioda	1.351.439	1.888.626

Direktor-Predsjednik Uprave
Sanja Sabljčić

Bilanca stanja na dan 31.12.2013. godine			
Naziv			
	Pozicija	Neto iznos tekuće godine	
		prethodne godine	
	A K T I V A		
	A) STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	14.206.897	14.745.973
	Nematerijalna sredstva	60.453	91.569
	Nekretnine, postrojenja i oprema	13.436.676	13.929.541
	Investicijske nekretnine		
	Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva	11.049	11.049
	Dugoročni finansijski plasmani	698.719	713.814
	Druga dugoročna potraživanja		
	Dugoročna razgraničenja		
	B) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA		
	C) TEKUĆA SREDSTVA	12.426.776	12.292.579
	Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	562.550	496.715
	Gotovina, kratkoročna potraživanja i kratkoročni plasmani	11.864.226	11.795.864
	D) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA		
	E) GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA		
	POSLOVNA AKTIVA (A+B+C+D+E)	26.633.673	27.038.552
	Izvanbilansna evidencija - vanbilansna aktiva	1.945.821	2.041.089
	UKUPNO AKTIVA	28.579.494	29.079.641

	P A S I V A		
	A) KAPITAL	22.256.404	23.607.843
	Osnovni kapital	26.335.069	26.335.069
	Upisani neuplaćeni kapital		
	Emisiona premija		
	Rezerve	842.676	842.676
	Revalorizacije rezerve		
	Nerealizovani dobiti		
	Nerealizovani gubici		
	Neraspoređena dobit		
	Gubitak do visine kapitala	4.921.341	3.569.902
	Otkupljene vlastite dionice i udjeli		
	B) DUGOROČNA REZERVIRANJA	431.138	321.233
	C) DUGOROČNE OBVEZE		
	D) ODLOŽENE POREZNE OBVEZE		
	E) KRATKOROČNE OBVEZE	3.394.455	2.766.125
	Kratkoročne finansijske obveze	18.992	9.108
	Obveze iz poslovanja	1.907.311	1.241.456
	Obveze iz specifičnih poslova	4.983	5.114
	Obveze po osnovu plaća, naknada i ost.prim.zaposlenih	1.342.963	1.345.838
	Druge obveze	45.088	94.768
	Obveze za PDV	26.842	26.518
	Obveze za ostale poreze i druge dadžbine	48.276	43.323
	Obveze za porez na dobit		
	F) PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	551.676	343.351
	G) ODLOŽENE POREZNE OBVEZE		
	POSLOVNA PASIVA	26.633.673	27.038.552
	Izvanbilansna evidencija - vanbilansna pasiva	1.945.821	2.041.089
	UKUPNO PASIVA	28.579.494	29.079.641

Direktor-Predsjednik Uprave
Sanja Sabljic

Izvešće o gotovinskim tijekovima za period od 01.01. do 31.12.2013. godine

(INDIREKTNA METODA)

Naziv:

	O p i s	Oznaka	IZNOS Tekuća godina	IZNOS Prethodna godina
	A. GOTOVINSKI TOJEKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
1	Neto dobit (gubitak) za period		(1.351.439)	(1.888.626)
	Usklađenje za:			
2	Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih sredstava	+	31.116	40.998
3	Gubici (dobici) od otuđenja nematerijalnih sredstava	+(-)		
4	Amortizacija/vrijednost usklađivanja materijalnih sredstava	+	862.847	874.725
5	Gubici (dobici) od otuđenja materijalnih sredstava	+(-)	3.225	2.226
6	Ukupno (2 do 5)		897.188	917.949
7	Smanjenje (povećanje) zaliha	+(-)	(65.835)	3.237
8	Smanjenje (povećanje) potraživanja od prodaje	+(-)	(635.899)	295.305
9	Smanjenje (povećanje) drugih potraživanja	+(-)	812.020	(8.468)
10	Smanjenje (povećanje) aktivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	6.299	15.320
11	Povećanje (smanjenje) obveza prema dobavljačima	+(-)	658.600	458.790
12	Povećanje (smanjenje) drugih obveza	+(-)	(30.270)	51.872
13	Povećanje (smanjenje) pasivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	318.230	144.999
14	Ukupno (7 do 13)		1.063.145	961.055
15	Neto gotovinski tok od poslovnih aktivnosti (1+6+14)		608.894	(9.622)
	B. GOTOVINSKI TIJEKOVI IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI			
16	Prilivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (17 do 21)		15.095	17.242
17	Prilivi iz osnova kratkoročnih financijskih plasmana	+	-	-
18	Prilivi iz osnova prodaje stalnih sredstava	+	-	-
19	Prilivi iz osnova kamata	+	-	-
20	Prilivi od dividendi i učešća u dobiti	+	-	-
21	Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih financijskih plasmana	+	15.095	17.242
22	Odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (23 do 26)		4.851.122	400.398
23	Odlivi iz osnova kratkoročnih financijskih plasmana	-	4.477.915	-
24	Odlivi iz osnova kupovine dionica i udjela	-	-	-
25	Odlivi iz osnova kupovine stalnih sredstava	-	373.207	400.398
26	Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih financijskih plasmana	-	-	-
27	Neto priliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (16-22)			
28	Neto odliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (22-16)		4.836.027	383.156
	C. GOTOVINSKI TIJEKOVI IZ FINACIJSKIH AKTIVNOSTI			
29	Prilivi gotovine iz financijskih aktivnosti			
30	Prilivi iz osnova povećanja osnovnog kapitala	+		
31	Prilivi iz osnova dugoročnih kredita i kratkoročnih kredita	+		
32	Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obveza	+		
33	Odlivi gotovine iz financijskih aktivnosti (35 do 38)			
34	Odlivi iz osnova otkupa vlastitih dionica i udjela	-		
35	Odlivi iz osnova dugoročnih kredita i kratkoročnih kredita	-		
36	Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obveza	-		
37	Neto priliv gotovine iz financijskih aktivnosti (29-34)			
38	Neto odliv gotovine iz financijskih aktivnosti (34-29)			
39	D. UKUPNI PRILJEVI GOTOVINE (15+17+39)		623.989	17.242
40	E. UKUPNI ODLJEVI GOTOVINE (15+28+46)		4.851.122	410.020
41	F. NETO PRILJEV GOTOVINE (41-42)			
42	G. NETO ODLJEV GOTOVINE (42-41)		4.227.133	392.778
43	H. Gotovina na početku izvještajnog perioda		8.532.613	8.925.391
44	I. Pozitivne tečajne razlike iz osnova preračuna gotovine	+		
45	J. Negativne tečajne razlike iz osnova preračuna gotovine	-		
46	K. Gotovina na kraju izvještajnog perioda (44+42-43+45-46)		4.305.480	8.532.613

 Direktor-Predsjednik Uprave
 Sanja Sabljčić

Izvešće o promjenama u kapitalu za period koji završava na dan 31.12.2013.					
Naziv:					
VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	Dionički kapital i udjeli u d.o.o.	Revalorizacione rezerve	Ostale rezerve	Akumulir. nerasp. dobit/nepokriv. gubitak	UKUPNI KAPITAL (2+3+4)
1	2	3		4	5
1. Stanje na dan 31.12.2011. g.	26.335.069		842.676	-1.681.276	25.496.469
2. Efekti promjena u račun.politikama	-	-		-	-
3. Efekti ispravki grešaka	-	-		-	-
4. Ponovo iskazano stanje na dan 31.12.2011., odn. 01.01.2012. g.	26.335.069		842.676	-1.681.276	25.496.469
5. Efekti reval.materij.i nem.sredstava	-	-		-	-
6. Nerealizovani dobici/gubici po osn. finansijskih sred.raspol. za prodaju	-	-		-	-
7. Tečajne razlike nastale prevođenjem fin.izvještaja u valutu prezentacije	-	-		-	-
8. Neto dobit (gubitak) iskaz.u bil.uspj.	-	-		-1.888.626	-1.888.626
9. Neto dobici/gubici prizn.dir.u kapitalu	-	-			
10. Objavljene dividende i drugi oblici rasp.i pokriće gubitka	-	-	-	-	-
11. Emisija dion.kapitala i dr.obl.poveć. ili smanjenja osnovnog kapitala	-	-		-	-
12. Stanje na dan 31.12.2012.godine	26.335.069		842.676	-3.569.902	23.607.843
13. Efekti promjena u rač.politikama	-	-		-	-
14. Efekti ispravki grešaka	-	-		-	-
15. Ponovo iskazano stanje na dan 31.12.2012., odn., 01.01.2013. g.	26.335.069		842.676	-3.569.902	23.607.843
16. Efekti reval.materij.i nem.sredst.	-	-		-	-
17. Nerealizovani dobici/gubici po osn. finans.sreds.raspol. za prodaju	-	-		-	-
18. Tečajne razlike nastale prevođenj. fin.izvješća u valutu prezentacije	-	-		-	-
19. Neto dobit (gubitak) iskaz.u bil.uspj.	-	-			
20. Neto dobici/gubici priznati u kapit.	-	-		-1.351.439	-1.351.439
21. Objavljene divid.i drugi obl.raspodj. dobiti i pokriće gubitka	-	-		-	-
22. Emisija dion.kapit.i dr.oblici poveć. ili smanjenja osnovnog kapitala	-	-		-	-
23. Stanje na dan 31.12.2013. god.	26.335.069		842.676	-4.921.341	22.256.404

Direktor- Predsjednik Uprave
Sanja Sabljčić

Uprava Društva je pripremila finansijska izvješća i na sjednici održanoj 25.02.2014. godine donijela Odluku o usvajanju Izvješća o godišnjem poslovanju za 2013. godinu. Nadzorni odbor i Skupština Društva su na sjednici održanoj 11.04.2014. godine donijeli Odluke o usvajanju Izvješća o godišnjem poslovanju za 2013. godinu.

III. IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA

1. Uvod

Društvo sa ograničenom odgovornošću «Hrvatska pošta» d.o.o. Mostar je gospodarski subjekt koji samostalno obavlja djelatnost od 03.01.2003. godine, nakon reorganizacije ranijeg jedinstvenog poduzeća „Hrvatske pošte i telekomunikacije“ Mostar i njegove podjele na poštansku i telekomunikacijsku djelatnost. Rješenjem Županijskog suda u Mostaru, broj: Tt-972/02, od 03.01.2003. godine, poduzeće je upisano u registar istog suda pod brojem registarskog uložka 1-10867. Temeljni akt za upis u sudski registar je Odluka Vlade Federacije BiH o davanju suglasnosti na Plan reorganizacije „HPT“ d.o.o. Mostar V. broj: 21/2002, od 22.01.2002. godine.

Osnivači poduzeća su Federacija BiH, Hrvatske telekomunikacije d.d. Zagreb i Hrvatska pošta d.d. Zagreb. Osnivačka prava u ime Federacije BiH vrši Vlada FBiH, putem Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, sukladno Uredbi o vršenju ovlaštenja tijela Federacije BiH u gospodarskim društvima sa učešćem državnog kapitala.

Poduzeće je upisano u sudski registar društava kao gospodarsko društvo, organizirano kao društvo sa ograničenom odgovornošću koje samostalno djeluje i obavlja svoju temeljnu djelatnost usluga javnih pošta–poštanskog saobraćaja i druge registrirane djelatnosti, sukladno Odluci o klasifikaciji djelatnosti Bosne i Hercegovine. Prema Zakonu o javnim poduzećima u Federaciji BiH, društvo ima i status javnog poduzeća. Shodno tome, na njegov pravni položaj, upravljanje i poslovanje primjenjuje se Zakon o gospodarskim društvima i Zakon o javnim poduzećima u FBiH.

Poduzeće ima složenu organizaciju rada i sastoji se od više organizacijskih dijelova. Poslovi i zadaci obavljaju se u okviru osnovnih organizacijskih cjelina (Uprave, direkcija i središta pošta) i njihovih unutarnjih organizacijskih jedinica. Direkcije obavljaju zajedničke poslove za djelatnost Društva u cjelini i unutar njih organizirano je sedam sektora (Sektor poštanskih usluga, Sektor finansijskih usluga, Sektor marketinga, prodaje i odnosa sa korisnicima, Sektor informatike, Sektor financija, Sektor plana, analize i knjigovodstva, Sektor pravnih i općih poslova) i četiri službe (Služba za korisnike i prodaju, Služba auto prometa, Služba za printing mailing i Služba poštanskih ureda i dostave poštanskih pošiljaka). Unutarnje organizacijske jedinice u sastavu osnovnih organizacijskih jedinica su odjeli u sektorima, službe i odjeli u Glavnom središtu pošta.

Za pružanje poštanskih i drugih usluga utemeljeni su posebni organizacijski dijelovi, centri pošta, i to: Glavno središte pošta Mostar, Središte pošta Vitez, Središte pošta Livno i Središte pošta Odžak.

Središta pošta nemaju status pravne osobe i u pravnom prometu i poslovima nastupaju na način i u okvirima utvrđenim Zakonom o gospodarskim društvima, Statutom, Pravilnikom o radu i drugim općim aktima koji tretiraju pitanje djelokruga rada istih.

Skraćeni naziv tvrtke je: »HP« d.o.o. Mostar (u daljem tekstu – Društvo).

Sjedište Društva je u Mostaru, Tvrtka Miloša b.b.

Na dan 31.12.2013. godine, u Društvu je bilo 687 zaposlenika, od čega 627 u stalnom radnom odnosu i 60 na određeno vrijeme.

U Zabilješkama uz finansijska izvješća data je izjava da su sva finansijska izvješća u značajnoj mjeri sastavljena sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH i Međunarodnim standardima finansijskog izvješćivanja (MSFI) i tumačenjima Međunarodnog odbora za računovodstvene standarde (IASB).

2. Predmet, cilj i obim revizije

Predmet revizije su finansijska izvješća Društva za 2013. godinu i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj naše revizije je da na osnovu provedene revizije izrazimo mišljenje da li su finansijska izvješća pripremljena u svakom značajnom pogledu sukladno važećoj zakonskoj regulativi i primjenjivim okvirom finansijskog izvješćivanja. Revizija uključuje i procjenu da li Uprava i rukovodioci primjenjuju zakone i ostale važeće propise i akte, koriste li sredstva za odgovarajuće namjene u okviru propisanih i

datih ovlaštenja, ocjenu financijskog upravljanja, funkciju interne revizije i sustav internih kontrola uspostavljenih u svrhu zaštite imovine, kao i sposobnost da otkrivaju i sprječavaju značajno pogrešna prikazivanja u financijskim izvješćima. Pažnju ćemo usmjeriti i na poduzete aktivnosti od strane Uprave na implementaciji preporuka datih u prethodnoj reviziji.

Zbog ograničenja vremena i resursa, revizijom nismo obuhvatili cjelokupno područje poslovanja, niti smo ispitivali sve transakcije. Sistemom uzorka ispitali smo procese koji se odnose na obavljanje zakonom utvrđene djelatnosti, zakonsku i usklađenost sa općeprihvaćenim računovodstvenim načelima, planiranje poslovnih aktivnosti i sa njima povezane račune vezane za sredstva, obveze i kapital, prihode i rashode, uključujući značajnije troškove poslovanja. Obzirom da je revizija obavljena na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sustavu i sustavu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške nisu otkrivene.

Revizija je uključila i davanje preporuka za dalji rad za područja koja smo smatrali bitnim, a vezana su za financijsko izvješćivanje.

3. Postupanje po preporukama iz prethodnog izvješća

U okviru izvršene revizije financijskih izvješća za 2013. godinu je i provjera da li je postupljeno po preporukama datim u prethodnim revizijama. Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH sedmi put obavlja reviziju financijskih izvješća predmetnog klijenta. U prethodnim revizijama davana su ili mišljenja s rezervom (uvjetna) ili suzdržana mišljenja. U reviziji za 2012. godinu dato je mišljenje sa rezervom. Prva kvalifikacija odnosila se na činjenicu da sistematizacijom radnih mjesta nije utvrđen broj izvršilaca, te da je prilikom donošenja odluke o utvrđivanju prijedloga Plana poslovanja za 2012. godinu, Nadzorni odbor naložio smanjenje broj planiranih zaposlenika sa 673 na 650, koliko je procijenjeno da je potrebno za izvršenje postojećih poslova. Uprava nije ispoštovala date upute i smjernice, već je naprotiv, u odnosu na prethodni datum bilance broj zaposlenika povećala za 30, što je imalo utjecaja na povećanje troškova poslovanja čiji iznos nije kvantificiran, a što je rezultiralo i povećanju gubitka iz poslovnih aktivnosti. Uprava nije postupila ni prema zaključcima Vlade FBiH i Nadzornog odbora prema kojima je trebala da okonča proces prestrukturiranja organizacije i sačini plan i program provođenja procesa samoodrživog poslovanja nakon prestanka subvencije od HT d.d. Mostar. Druga kvalifikacija data je iz razloga što Društvo nije evidentiralo sve fakture koje se odnose na 2012. godinu (34.895 KM), niti je za neblagovremeno ispostavljene fakture izvršilo potrebna rezerviranja, sukladno MRS 37–Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna sredstva, već su iste teretile tekuću godinu.

U postupku predmetne revizije utvrdili smo da pojedine preporuke nisu ili su djelimično implementirane.

Nije ispoštovana preporuka vezana za obvezu sačinjavanja Plana i programa samoodrživosti poslovanja u cilju postupanja sa zaključcima Vlade FBiH i Nadzornog odbora. U Izvješću Uprave o aktivnostima po preporukama, navedeno je da se radi o vrlo kompleksnim i intenzivnim aktivnostima, koje se kontinuirano provode, kao što su zatvaranje manjih poštanskih ureda, uz istovremeno proširenje usluga, te racionalizaciju poslovanja.

Također, nismo se uvjerali da je postupljeno prema preporuci da se preispita postojeća sistematizacija radnih mjesta, koju je potrebno uskladiti sa stvarnim i realnim potrebama. Ograničavajući faktor, prema usmenim izjavama nadležnih, je granski Kolektivni ugovor, čiji je potpisnik resorno ministarstvo u ime Vlade FBiH, te isti Uprava ne može raskinuti.

Nismo se uvjerali da se prilikom izrade i donošenja plana poslovanja dosljedno i u potpunosti poštuje Zakon o javnim poduzećima u FBiH i Pravilnik o planiranju, obzirom da Plan poslovanja za 2013. godinu nije usvojen do kraja 2012. godine, kako je to predviđeno navedenim aktima. Također, nisu poboljšani i iskorišteni svi mehanizmi i raspoloživa tehnologija, kako bi ispravke potraživanja u narednom periodu bile manje, nisu unaprijeđene interne procedure upravljanja potraživanjima, kako bi se preduprijedilo nastajanje potraživanja po korisnicima, koja u konačnici neće biti naplaćena.

Nismo se uvjerali da je u cilju poboljšanja uspostavljenog sustava internih kontrola s kontinuiranim praćenjem i nadgledanjem odgovarajućih kontrolnih aktivnosti u potpunosti osigurana dosljedna primjena svih pisanih procedura i pravila, kao i da su postojeći akti, radi bolje efikasnosti, prilagođeni

vlastitim potrebama. U proceduri je izrada Pravilnika o uredskom poslovanju, koji bi detaljno i sveobuhvatno regulirao ovu materiju.

Još uvijek nije donesen Pravilnik o oročavanju slobodnih novčanih sredstava. Odabir poslovnih banaka za oročenje sredstava vrši se temeljem kvalifikacijskih kriterija, ali procedure investiranja još nisu usvojene. Prema izjavama odgovornih, razlog za to je što se u svakodnevnoj poslovnoj praksi vrlo često sagledavaju svi mogući efekti i koristi od povezanih poslova sa poslovnim bankama.

Nismo se uvjerali da su inicirane aktivnosti na pokriću gubitka suglasno Zakonu o gospodarskim društvima i Statutu, kao ni da je navedeni problem iniciran kod osnivača Društva, u cilju da se preispita osnovanost i opravdanost mjesečnih naknada koje se isplaćuju članovima Skupštine.

Vezano za preporuku da se nastave aktivnosti na uknjižbi nekretnina, konstantno i intenzivno se radi na uknjižbi, međutim pomaci su spori. U suradnji sa HT d.d Mostar intenzivirane su aktivnosti oko pokretanja procedure pred nadležnim organima oko provedbe podjele nekretnina u zajedničkom vlasništvu i upisa vlasništva u zemljišne knjige nad nekretninama.

Društvo je postupilo prema preporuci vezano za izmjene i dopune Statuta, tako da je Skupština Društva usvojila iste krajem 2013. godine, kojim se omogućava nesmetan rad Uprave, neovisno o broju imenovanih članova.

Izvršeno je reklasificiranje oročenih novčanih sredstava kod poslovnih banaka sukladno MRS 7.-Izješće o novčanim tijekovima, na poziciju kratkoročnih ostalih finansijskih plasmana, sukladno rokovima dospijea.

Što se tiee utvrđenih propusta i nedosljednosti u odabiru vrste postupaka i primjeni propisanih procedura Zakona o javnim nabavama BiH, ojačane su interne kontrole i u najvećem broju pregledanih postupaka nisu uočene veće nepravilnosti.

Nakon izvršene kontrole obračuna i uplate javnih prihoda za period od 01.01.2008. do 30.04.2011. godine od strane Porezne uprave Federacije BiH, ista je 08.02.2013. godine donijela Rješee o utvrđivanju pogrešno i više uplaćenih prihoda, prema kojem je Društvo uplatilo više poreza na dobit, u iznosu od 796.926 KM, radi čega i ima pravo na povrat više uplaćenih sredstava. Sredstva su uplaćena 16.07.2013. godine na račun Društva.

Reviziju finansijskih izvješća za 2013. godinu obavio je vanjski revizor, revizorska kuća „Zuko“ d.o.o. Sarajevo. Dato je pozitivno mišljenje, uz isticanje predmeta. Naime, ponovo je skrenuta pozornost na neriješene imovinsko pravne odnose, obzirom da Društvo nije u cijelosti izvršilo prijenos prava upravljanja ili raspolaganja, odnosno, vlasništva nad imovinom koja mu je pripala procesom razdvajanja HPT-a, kao i na činjenicu da određene nekretnine vodi u svojim poslovnim knjigama, a da za iste ne posjeduje dokaz o vlasništvu ili pravo raspolaganja. Također, istaknuto je da do dana obavljanja revizije finansijskih izvješća Društva, nije formirana ispostava Ureda za žalbe Mostar, definirana Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavama BiH.

4. Sustav internih kontrola

Revizijom je izvršeno ispitivanje sustava internih kontrola, kako bi se procijenila točnost i pouzdanost podataka na kojima se baziraju finansijska izvješća i usklađenost istih sa važećim zakonskim i drugim propisima. Odgovornost na uspostavi sustava internih kontrola je na Upravi Društva, a temelj funkcionalnog sustava internih kontrola je postojanje odgovarajućeg kontrolnog okruženja.

Društvo je uspostavilo organizaciju i organizovalo organe sukladno Zakonu o gospodarskim društvima i Zakonu o javnim preduzećima u FBiH, te donijelo potrebne akte i usvojilo važnija pravila i procedure. Donesenim aktima detaljno su uređene procedure i postupanja uposlenika u obavljanju poslova i radnih zadataka u okviru radnih procesa, zatim uređeni su postupci rada, odobravanja i davanja ovlaštenja, razgraničenje dužnosti, kontrole pristupa, praćenje i nadzor. Istima su uređeni kontrolni postupci u načinu raspolaganja i trošenja sredstava sukladno propisanim i dodijeljenim ovlaštenjima.

Organizacija Društva utvrđena je Statutom, a detaljno razrađena Pravilnikom o radu, kojim je uređena organizacija, unutarnji ustroj i sistematizacija poslova i radnih mjesta i plaće, dodaci i naknade plaća po osnovu kojih se u najvećem dijelu iskazuju transakcije na troškovima djelatnika.

Pravilnikom o radu nije utvrđena brojčana sistematizacija (broj radnih mjesta sa brojem izvršitelja). Ukupan broj izvršitelja utvrđuje Uprava Društva u sklopu godišnjeg plana poslovanja. Planom poslovanja za 2013. godinu, planirano je ukupno 684 uposlenika, što je za 20 djelatnika manje u odnosu na datum prethodne bilance.

Prilikom usvajanja Plana poslovanja za 2013. godinu, kao i tokom cijele godine, Nadzorni odbor je na sjednicama raspravljao o broju uposlenih i inzistirao da se isti svede na optimalan broj, obzirom da je, i u ranijem periodu, za postojeći fizički obujam poslovanja, bilo procijenjeno oko 650 uposlenih. Utvrđeno je da je razmatranje i usvajanje Plana poslovanja za 2013. godinu odgođeno iz razloga što Nadzorni odbor nije htio prihvatiti predloženi broj uposlenika od 704, tako da je isti usvojen tek 26.03.2013. godine. Na sjednici Nadzornog odbora održanoj 01.02.2013. godine ukazano je na netransparentnost prilikom zapošljavanja novih zaposlenika, obzirom da se ni na osnovu uvida u zapisnike sa sjednica Uprave ne može utvrditi kako i na koji način je vršen prijem novih zaposlenika, niti se vidi da se o tome uopće raspravljalo. Skupština Društva je također ukazivala na potrebu smanjenja broja uposlenih u cilju racionalnog, ekonomičnog i samoodrživog poslovanja Društva.

U 2013. godini Društvo je po raznim osnovama napustilo 35 djelatnika, dok je u istom periodu zaposleno novih 18. Najveći broj, 16 djelatnika uposleno je na određeno vrijeme, dok su dva djelatnika došla nakon isteka neplaćenog dopusta. Pojedini djelatnici se konstantno primaju po ugovorima na 6 mjeseci, odnosno 1 godinu, čiji se ugovori produžavaju uz prekide da ne bi ostvarili neprekidni radni odnos duži od dvije godine. Kada prestane radni odnos djelatniku po bilo kom osnovu, na njegovo mjesto se u pravilu prima djelatnik na određeno radno vrijeme.

Na dan 31.12.2013. godine bilo je 687 zaposlenika, od čega 627 u stalnom radnom odnosu, a 60 zaposlenika na određeno vrijeme. Također ukazujemo da je broj zaposlenika na dan 11.11.2013. godine bio 708 (više za 24 u odnosu na planirani), odnosno broj uposlenih se sveo na Planom predviđeni broj tek 31.12.2013. godine. S obzirom na navedeno, može se zaključiti da tijekom cijele godine, broj uposlenih nije bio na razini planiranog, a povećani troškovi bruto plaća i ostalih naknada su jedan od uzročnika iskazanog gubitka u poslovanju.

Revizijom je utvrđeno da, prema evidenciji o broju uposlenih sa 04.04.2014. godine, isti je ponovno povećan na 702, odnosno u periodu od 01.01.2014. godine do okončanja predmetne revizije uposlena su 24 djelatnika, od čega je za 16 uposlenika, kojima je raskinut ili istekao ugovor na određeno vrijeme, isti ponovno produžen u siječnju 2014. godine na period od 6 ili 8 mjeseci. U istom periodu Društvo je napustilo 9 uposlenika po raznim osnovama. Navedeno ukazuje, da iako je broj uposlenih smanjen sa 31.12.2013. godine, isti je ponovno povećan u prvom polovici 2014. godine, čime nije postupljeno sukladno smjernicama Nadzornog odbora. Do okončanja predmetne revizije, Nadzorni odbor nije raspravljao o broju djelatnika.

Na dan 31.12.2013. godine, od 687 zaposlenih, 92 djelatnika nije imalo odgovarajuću školsku spremu. Od navedenog broja samo 14 djelatnika je „zaštićeno“ člankom 39. Kolektivnog ugovora (članak 81. Pravilnika o radu; članak 15. Prilog br.III Pravilnika o radu), a odnosi se na djelatnike kojima se ne može ponuditi Ugovor o radu za radno mjesto sa manjim koeficijentom od onog kojeg je imao u trenutku navršenih 60 godina života (muškarci), odnosno 55 godina (žene). Od navedenih 14 djelatnika, na spisku djelatnika koji su zaštićeni Odlukom D-01-5949-1/10 od 17.11.2010. godine (spisak 49 djelatnika) nalazi se 10 djelatnika, a 4 djelatnika se nalaze na spisku djelatnika koji nemaju odgovarajuću stručnu spremu u odnosu na traženu spremu prema radnim mjestima, a koji nisu zaštićeni Odlukom D-01-5949-1/10 (spisak 47 djelatnika).

Od ostalih sa neodgovarajućom školskom spremom, za 47 zaposlenika je isplaćivana plaća na način da je pripadajući najniži koeficijent prema stručnoj spremi uvećavan za 5% (osim PK i NKV djelatnika). Od navedenog uvećanja, Odlukom Uprave Društva D-01-5949-1/10 od 17.11.2010. godine izuzeto je 49 djelatnika na dan 31.12.2013. godine, koji rade na radnom mjestu: poštar, vozač i voditelj PU I i II ranga van sjedišta OJ. Istima su zadržani već ranije dodijeljeni koeficijenti. Napominjemo od navedenih 49

djelatnika, njih 4 su stekli odgovarajuću stručnu spremu (doškoloavanje), tako da je preostalih 45 djelatnika zaštićeno Odlukom od 17.11.2010. godine (poštar, vozač, i voditelji PU I i II ranga van sjedišta OJ).

Posljedica ovakvog načina „zaštite“ pojedinih djelatnika sa neodgovarajućom stručnom spremom od strane Uprave Društva, direktno se odrazila na veće troškove Društva. Uprava Društva nije posebnim aktima propisala obvezu stjecanja potrebne stručne spreme za djelatnike koji rade na mjestima za koje na ispunjavaju tražene uvjete.

Prema važećem Statutu, Upravu čine četiri člana, direktor-predsjednik Uprave i tri izvršna direktora. U 2012. godini imenovan je predsjednik i jedan član Uprave-izvršni direktor za potporne funkcije. **Nakon isteka perioda od 6 mjeseci, na koji su bila imenovana dva preostala v.d. izvršna direktora, u 2013. godini nije izvršeno imenovanje novih članova Uprave. Naime, nakon provedenog natječaja u 2012. godini, Povjerenstvo imenovano od strane Nadzornog odbora je odabralo kandidata za člana Uprave-izvršnog direktora za razvoj sustava i marketing i uputilo prijedlog na suglasnost Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija. Nije bilo povratne informacije od strane resornog ministarstva.**

Također, nakon provedenog ponovnog Javnog natječaja za odabir i imenovanje člana Uprave-izvršnog direktora za poštansku tehnologiju, na sjednici Nadzornog odbora od 14.12.2012. godine se trebalo razmatrati Izvješće Povjerenstva za odabir kandidata. Međutim, ova točka je povučena sa dnevnog reda iz razloga dostavljanja dopisa Federalnog ministarstva prometa i komunikacija od 30.11.2012. godine, kojim se vrši zabrana daljeg zapošljavanja. U dopisu se navodi da je potrebno obustaviti sve intervjuje, započete prijeme, koji se odnose se na sve zaposlenike Društva, bez obzira da li zasnivaju radni odnos na određeno vrijeme ili neodređeno vrijeme od inspektora, načelnika službi i drugih zaposlenika. Navedeno je da svi prijemi koji su izvršeni bez suglasnosti federalnog ministra se moraju obustaviti, a akti koje je donio federalni ministar u vidu suglasnosti za zapošljavanje, koja su u proceduri, stavljaju se van snage. Društvo je resornom ministarstvu uputilo dopis 30.11.2012. godine, u kojem se traži Naputak kako riješiti produžavanje ugovora o radu na određeno vrijeme za uposlenike kojima isti ističu u narednom periodu. Predložen je hitan sastanak na istu temu kao i na temu procedure izbora izvršnog direktora za poštansku tehnologiju. Nakon usmenih konzultacija sa resornim ministrom, Društvo je ipak nastavilo odobravati prijem uposlenih u Društvu, dok je obustavljena procedura izbora i imenovanja člana Uprave-izvršnog direktora za poštansku tehnologiju. **Nakon ovog perioda, od strane Nadzornog odbora nije bilo aktivnosti vezanih za izbor nedostajućih članova Uprave, tako da poslove Uprave obavljaju samo dva člana.**

Nadzorni odbor je na 9. sjednici održanoj 14.12.2012. godine, verificovao odluku o davanju ovlasti za dva člana Uprave za donošenje odluka sukladno nadležnostima Uprave. Uprava Društva je 03.06.2013. godine sukladno Zaključku Nadzornog odbora, izvršila podjelu nadležnosti resora nedostajuća dva člana Uprave na slijedeći način: u nadležnosti predsjednika Uprave-direktora su Središta pošta i Služba autoprometa, a u nadležnosti izvršnog direktora za potporne funkcije su Sektor poštanskog prometa, Sektor finansijskih usluga i Služba PTT ureda i dostave.

Kako bi se neometano nastavilo funkcioniranje Društvo je u više navrata zatražilo od Vlade FBiH i resornog ministarstva, da se izvrše izmjene i dopune osnivačkog akta od strane Skupštine Društva. Naime, člankom 39. Statuta utvrđeno je da kvorum za održavanje sjednice Uprave čine tri člana i odluke se donose većinom glasova nazočnih članova Uprave. Skupština Društva je 20.12.2013. godine usvojila izmjene i dopune Statuta, kojima je, između ostalog, izvršena dopuna članka 39. Statuta, prema kojem je utvrđeno da: „ukoliko je zbog isteka mandata ili prestanka mandata nekih članova Uprave broj članova Uprave, kojima, mandat i dalje traje, manji od tri člana, preostala dva člana Uprave vrše funkciju Uprave. U tom slučaju odluka se smatra donesenom ako su za nju glasala oba člana jednoglasno. U slučaju da dva člana Uprave koji vrše funkciju Uprave ne mogu donijeti zajedničku odluku, obveza je članova Uprave Društva da o istom obavijeste Nadzorni odbor. U slučaju da je zbog jednog od razloga isteka ili prestanka mandata članova Uprave preostao samo jedan član Uprave, isti vrši funkciju Uprave i redovito obavještava Nadzorni odbor o donesenim odlukama“.

Uočeno je da su se na sjednicama Nadzornog odbora sa priličnim zakašnjenjem razmatrala mjesečna izvješća Odbora za reviziju za prethodne mjesece. Tako je utvrđeno da je Nadzorni odbor na sjednici od 27.09.2013. godine, razmatrao izvješća o radu Odbora za reviziju za travanj, svibanj i lipanj 2013. godine.

Iako prema Statutu Nadzorni odbor čini devet članova, poslove istog do okončanja revizije obavljalo je osam, pet predstavnika državnog kapitala, dva člana ispred HT d.d. Zagreb i jedan član HP d.d. Zagreb. Šesti član Nadzornog odbora ispred državnog kapitala nije imenovan.

Uočeno je da Pravilnikom o reprezentaciji je utvrđeno tko ima pravo na troškove reprezentacije, međutim istim nisu utvrđena ograničenja vezano za visinu odobrene reprezentacije po korisnicima iste.

Pri ocjeni uspostavljene razine sustava internih kontrola, uvažavajući dosadašnje rezultate i iskustvo, u značajnoj mjeri oslonili smo se na rad Odjela za internu reviziju. Isti je sačinio Studiju rizika za 2013. godinu, na osnovu koje je sačinjen Plan rada za 2013. godinu, na osnovu kojeg je izvršeno 9 revizija različitih segmenata poslovanja i rizičnih područja, o čemu je sačinio izvješća. U izvješćima o obavljenim revizijama Odjela, pored ostalog, konstatirane su i slijedeće slabosti i nedostaci:

-obračun kamata na nenaplaćena potraživanja ne vrši se u svim centrima pošta, sukladno uobičajenoj poslovnoj praksi javnih poduzeća i drugih gospodarskih subjekata, iako je Odjel isto preporučivao u svojim ranijim izvješćima. Pokrenute su određene aktivnosti, ali iste nisu imale rezultata;

-ne postoje pisane procedure koje reguliraju područje kreditiranih usluga, od samog sklapanja ugovora sa komitentom, potrebnog limita za visinu prometa profitabilnog za Društvo, načina i vremena praćenja prometa, raskida ugovora;

-prostor za smanjenje troškova postoji u racionalizaciji pojedinih segmenata poslovanja, što potvrđuje primjer postupka nabave paketa usluga za vođenje računa, podizanje novca s računa i dostavu novca za mirovine u poštanske urede, koji je u završnoj fazi. Ovaj projekt započeo je Sektor finansijskih usluga još 2011. godine u cilju traženja jednoobraznog rješenja koje će sniziti troškove i eliminirati rizike, a Sektor nabave uspio je pronaći odgovarajući model za ovako složen postupak nabave;

-nerealno postavljeni pojedinačni planovi u planovima poslovanja Društva (izraženo osobito kod plana investicijskih ulaganja i kadrova) nametali su potrebu za rebalansiranjem planova;

-Društvo nema usvojen godišnji plan sponzoriranja sukladno raspoloživim sredstvima i potrebama, Društvo sklapa ugovore o sponzoriranju nabavom usluga sponzoriranja putem pregovaračkog postupka bez objave, za što ne postoji osnova u Pravilniku o javnim nabavama Društva;

-na razini Društva ne postoji propisana jedinstvena procedura mjerenja uspješnosti poštanskih ureda, sa utvrđenim metodama prikupljanja informacija, nositeljima i komunikacijskim kanalima, rokovima i korisnicima, u svrhu prikupljanja informacija za donošenje upravljačkih odluka na više nivoa upravljanja.

-planiranje javnih nabava Društva iskazano je samo kroz dokument pod nazivom Plan investicija HP d.o.o. Mostar 2011. – 2013. godina iz veljače 2011. godine.

Iz prezentirane dokumentacije ne može se potvrditi da je Uprava Društva osigurala dosljednu i potpunu implementaciju danih preporuka.

Preispitati postojeću sistematizaciju radnih mjesta i istu uskladiti sa stvarnim i realnim potrebama, čime bi se riješilo i pitanje zapošljavanje na određeno vrijeme.

Donijeti nedostajuće akte i procedure, radi bolje efikasnosti poslovanja unaprijediti postojeće interne akte i iste usuglasiti sa važećim zakonskim propisima sa osiguranjem nadzora u svim procesima poslovanja.

Potrebno je putem nadležnog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija i Vlade FBiH inicirati konačno imenovanje članova Uprave sukladno Uredbi o vršenju ovlaštenja organa FBiH u privrednim društvima sa učesćem državnog kapitala i Statutom Društva, kako bi se osigurali principi zakonitosti i kontinuiteta u radu Uprave Društva.

Potrebno je Pravilnikom o reprezentaciji utvrditi mjesečnu visinu troškova reprezentacije po korisnicima, kojima je odobreno pravo korištenja na istu.

Potrebno je dosljedno i u potpunosti postupati sukladno preporukama Odjela za internu reviziju.

5. Plan i izvršenje Plana poslovanja

Trogodišnji plan poslovanja za period 2011.-2013. godina usvojen je od strane Skupštine 27.04.2011. godine. Obzirom da Uprava nije slijedila smjernice sa sjednica Nadzornog odbora o broju djelatnika iz Plana poslovanja za 2012. godinu, Nadzorni odbor je naložio Upravi da iste smjernice ugradi u Plan poslovanja za 2013. godinu. Zbog navedenog je izvršen i rebalans Trogodišnjeg plana poslovanja za period 2011.-2013. godina, koji je Nadzorni odbor usvojio 26.03.2013. godine. Skupština Društva je isti usvojila 26.04.2013. godine. Plan poslovanja je usvojen od strane Uprave 06.03.2013. godine, Nadzorni odbor je 26.03.2013. godine verifikovao Odluku o usvajanju prijedloga Plana poslovanja za 2013. godinu, a isti je od strane Skupštine usvojen 26.04.2013. godine. Prilikom izrade Plana poslovanja za 2013. godinu korišteni su podaci o ostvarenju za 2012. godinu, podaci Rebalansa Plana poslovanja za 2011.-2013. godina, te smjernice Uprave Društva iz listopada 2012. godine, donesene sukladno Pravilniku o planiranju, te predviđanja i procjene na tržištu.

Društvo je kasnilo u aktivnostima izrade i donošenja Plana poslovanja za 2013. godinu. Uprava se nije pridržavala Pravilnika o planiranju, jer Nacrt istog plana nije sačinjen do konca prethodne godine.

U 2013 godini, osnovne ekonomske kategorije planirane su i ostvarene u slijedećim iznosima:

R. br.	Pozicija	Ostvareno u 2012. god.	Plan za 2013. god.	Ostvareno u 2013. god.	Indeks (5/3)	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6	7
I	Prihodi	23.669.464	25.497.709	24.373.114	102,97	95,59
II	Rashodi	25.558.089	26.116.766	25.724.553	100,65	98,50
III	Dobit prije poreza (I-II)	-	-	-	-	-
IV	Gubitak (II-I)	1.888.626	619.057-	1.351.439	71,56	-218,31

Prema Izvješću o godišnjem poslovanju za 2013. godinu, Društvo je ostvarilo ukupne prihode u iznosu od 24.373.114 KM, što je u odnosu na planirane manje za 4,4%. Ostvareni prihodi u odnosu na 2012. godinu veći su za 3% (703.650 KM). Značajno je povećanje prodaje pošte na kredit u odnosu na prethodnu godinu za 12 % (895.774 KM) i to uslijed povećanja fizičkog obujma i cijena poštanskih pošiljaka. U odnosu na prošlu godinu, prihodi od distribucije računa su porasli za 7% (172.893 KM), uslijed povećanja cijena poštanskih pošiljaka. Pozicije prihoda koje su manje u odnosu na 2012. godinu, odnose se na prihode od naplaćenih potraživanja, koji su manji za 52% (221.168 KM) i prihodi po redovnim kamatama na oročena sredstva, koji su manji za 40% (106.964 KM).

Ukupno ostvareni rashodi za 2013. godinu iznose 25.724.553 KM, te su u odnosu na planirane manji su za 1,5%, a u odnosu na 2012. godinu veći za 1% (166.464 KM). **Najveće prekoračenje je ostvareno kod troškova plaća, koji su veći u odnosu na planirane za 2% ili za 214.684 KM. Također, troškovi ostalih primanja, naknada i materijalnih prava zaposlenih su veći u odnosu na planirane za 9% ili za 154.158 KM. Na povećanje troškova plaća i naknada uposlenih značajnog utjecaja ima povećanje broja djelatnika u odnosu na predviđeni broj Planom poslovanja.** Rashodi po osnovu otpisanih i nenaplativih potraživanja u 2013. godini su veći za 70% u odnosu na planirane (245.622 KM), što se najvećim dijelom odnosi na pokrenute tužbe protiv Vlade Zapadnohercegovačke Županije (u daljem tekstu Vlade ZHŽ). Troškovi rezerviranja su veći za 43% (119.900 KM) u odnosu na 2012. godinu, zbog novih rezerviranih tužbi pokrenutih u 2013. godini, kao i rezerviranja po osnovu otpremnina i jubilarnih nagrada za 2015. godinu. Rashodi i gubici na zalih materijala i robe i ostali rashodi su veći za 91% u odnosu na planirane ili 81.815 KM. **Konstatirano je da u Izvješću nisu data detaljna obrazloženja za prekoračenje pojedinih pozicija rashoda.**

Skupština Društva je 20.12.2013. godine usvojila rebalans Plana investicija za 2013. godinu i rebalans Plana investicija za 2011.-2013. godinu, prema kojem plan investicijskih ulaganja iznosi 647.987 KM. Ukupno je realizirano investicijskih ulaganja u 2013. godini 373.207 KM, što čini 58% ukupnih planiranih investicijskih ulaganja. Planirana ulaganja za 2013. godinu financirana su iz vlastitih sredstva, odnosno od ostvarenih prihoda Društva. Planirani iznos ulaganja u info opremu iznosi 192.544 KM, dok je realizirano 71.329 KM, a odnosi se na nabavu u Sektoru informatike. Od planiranih ulaganja u ostalu opremu u iznosu od 300.443 KM, realizirano je 301.878 KM. Planirana pozicija za nabavu transportnih vozila za prenos pošiljki je realizirana krajem 2013. godine, tako da je isporuka vozila izvršena u 2014. godini.

Uprava Društva je usvojila 25.02.2014. godine Izvješće o poslovanju Društva za 2013. godinu. Nadzorni odbor je na sjednici održanoj 11.04.2014. godine donio Odluku o usvajanju Izvješća o godišnjem poslovanju za 2013. godinu, koji je istog dana usvojen i od strane Skupštine.

Prilikom izrade i donošenja trogodišnjeg i godišnjeg plana poslovanja dosljedno i u potpunosti postupati sukladno Zakonu o javnim poduzećima u Federaciji BiH i usvojenim aktima o planiranju.

Potrebno je da Plan i Izvješće o realizaciji sadrže adekvatne i dovoljne informacije i obrazloženja za planske veličine i izvršenje istih.

5.1 Prihodi

Prihodi ostvareni u obračunskom periodu iskazani su kako slijedi:

	01.01. - 31.12.2013.	01.01. - 31.12.2012.
PRIHODI	24.373.114	23.669.465
Poslovni prihodi	23.756.838	22.680.756
Prihodi od prodaje robe	445.066	448.619
Prihodi od prodaje učinaka	22.896.732	21.779.910
Ostali poslovni prihodi	415.040	452.227
Finansijski prihodi	183.801	304.805
Ostali prihodi i dobici	432.475	683.904

Računovodstvenim politikama, usklađenim sa zahtjevima iz standarda, uređene su politike vrednovanja i iskazivanja prihoda. Prihodom se smatra priljev novca ili novčanih ekvivalenata, iskazana potraživanja ili ostvarene druge naknade, što proizlazi iz tijeka redovitih aktivnosti od prodaje roba, pružanja usluga i uporabe od strane drugih osoba, resursa Društva koji donose kamate, tantijeme i dividende. Prihodi se u računu dobitka/gubitka, iskazuju po fer vrijednostima u visini obračunatih isporuka proisteklih iz redovitih aktivnosti Društva i u visini dobitaka proisteklih i iz drugih aktivnosti Društva.

Priznavanje prihoda u međuoperatorskom i međunarodnom prometu vrši se temeljem Metodologije za obračun troškova završne faze u međuoperatorskom i međunarodnom poštanskom prometu, potpisane od strane sva tri operatora u BiH. Prihodi nastali iz međunarodnih usluga, iskazuju se u bruto iznosima, a procjena prihoda se vrši za dio usluga koje su izvršene, a nisu potvrđene međunarodnim/međuoperatorskim obračunom na dan bilance stanja.

Ukupni prihodi u 2013. godini iskazani u iznosu od 24.373.114 KM u odnosu na prethodnu godinu veći su za 3%.

5.1.1 Poslovni prihodi

Poslovni prihodi ostvareni u visini od 23.756.838 KM najznačajniji su i u ukupnim prihodima učestvuju sa 97,4 %. Poslovne prihode čine prihodi od prodaje robe, prihodi od prodaje učinaka i ostali poslovni prihodi.

Prihodi od prodaje robe u iznosu od 445.066 KM su na razini prošlogodišnjih i odnose se na prihode od prodaje poštanskih markica i kolekcionarskih markica i vrijednosnica.

Prihodi od prodaje učinaka u iznosu od 22.896.732 KM u odnosu na prethodnu godinu veći su za 5,1 % i odnose se na prihode od prodaje usluga pravnim i fizičkim licima. U okviru istih, najznačajniji su prihodi od prodaje pošte na kredit u iznosu od 8.483.975 KM, uplata po platnom prometu u

iznosu od 2.742.996 KM, distribucije računa u iznosu od 2.586.598 KM, uplata iz platnog prometa sa ugovorenim kupcima u iznosu od 2.248.944 KM, izvršenih usluga za račun MIO u iznosu od 1.213.274 KM, poštanskih maraka naplaćenih u gotovini u iznosu od 1.075.774 KM i produkcije dokumenata u iznosu od 709.876 KM. Od obavljanja poštanskih usluga unutar i van zemlje, koje obavljaju tri operatora (Pošte RS, BH pošta i Društvo) jedn i za druge ostvaren je prihod u iznosu od 1.970.012 KM i to za unutarnji promet 1.702.413 KM i međunarodni promet 267.600 KM.

Ostali poslovni prihodi u iznosu od 415.040 KM odnose se na prihode od izdavanja prostora u zakup za potrebe CIPS-a u iznosu od 277.879 KM, prihode od iznajmljivanja poslovnih prostora drugim zakupcima u iznosu od 112.636 KM i prihode od zakupa za bankomate i automate u iznosu od 24.526 KM.

5.1.2 Financijski prihodi

Financijski prihodi u iznosu od 183.801 KM, manji su za 39,7 % od iskazanih prihoda po istom osnovu u prethodnoj godini. U okviru istih, najveći su prihodi po osnovu kamata na oročena sredstva, koji iznose 159.706 KM. Smanjenje prihoda po navedenom osnovu u odnosu na prethodnu godinu, rezultat je smanjenja kamatnih stopa na oročena sredstva, prema zaključenim ugovorima u 2013. godini.

Revizijom je utvrđeno da Društvo nije u 2013. godini priznalo prihode i evidentiralo dospjele kamate na oročena sredstva za prosinac 2013. godine u iznosu od 5.478 KM, koje su Društvu uplaćene početkom 2014. godine, što nije sukladno MRS 18-Prihodi i točki 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju financijskih izvješća, prema kojoj efekti poslovnih promjena i drugih događaja se priznaju u trenutku njihovog nastanka i evidentiraju se u poslovnim knjigama i uključuju u financijska izvješća u razdobljima na koja se odnose.

5.1.3 Ostali prihodi i dobici

Ostali prihodi i dobici iskazani u iznosu od 432.475 KM, manji su za 251.429 KM ili za 36,8 % u odnosu na prihode ostvarene u prethodnoj godini, a u najvećoj mjeri odnose se na naplaćena otpisana potraživanja od kupaca i ostale prihode.

Naplaćena otpisana potraživanja od 199.909 KM u najvećem dijelu odnose se na naplatu ranije ispravljenih potraživanja od Vlade ZHŽ u iznosu od 168.664 KM.

Ostali prihodi iskazani u iznosu od 163.038 KM u najvećem dijelu odnose se na prihod od ukidanja rezerviranja za jubilarne nagrade i otpremnine u iznosu od 93.996 KM, prihod od refundacije naknada plaća i drugih prava zaposlenika po osnovu bolovanja u iznosu od 26.643 KM i prihod od usklađivanja po MRS 19 Aktuarska procjena u iznosu od 10.684 KM. Ostali nespomenuti prihodi su iskazani u iznosu od 31.715 KM.

Potrebno je priznavanje prihoda vršiti sukladno MRS 18-Prihodi i točkom 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju financijskih izvješća.

5.2 Rashodi

U financijskim izvješćima iskazani rashodi u ukupnom iznosu od 25.724.553 KM su za 0,65 % veći od rashoda ostvarenih u prethodnoj godini.

Struktura iskazanih rashoda je slijedeća:

	01.01.-31.12.2013.	01.01.-31.12.2012.
RASHODI	25.724.553	25.558.091
Poslovni rashodi:	24.900.599	24.998.590
Nabavna vrijednost prodane robe	83.368	89.549
Materijalni troškovi	1.416.830	1.334.305
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	16.559.465	16.793.041
Troškovi proizvodnih usluga	1.480.245	1.567.808
Amortizacija	893.962	915.723

Troškovi rezerviranja	401.867	281.967
Nematerijalni troškovi	4.064.862	4.016.197
Financijski rashodi	1.112	24.010
Ostali rashodi i gubici	771.652	450.163
Rashodi iz osnova promjene račun. politika i ispravki neznačajnih grešaka	51.190	85.328

5.2.1 Poslovni rashodi

Poslovni rashodi u visini od 24.900.599 KM manji su za 0,39 % u odnosu na prethodnu godinu, a čine ih: nabavna vrijednost prodane robe 83.368 KM, materijalni troškovi 1.416.830 KM, troškovi plaća i ostalih osobnih primanja djelatnika 16.559.465 KM, troškovi proizvodnih usluga 1.480.245 KM, amortizacija 893.962 KM, troškovi rezerviranja 401.867 KM i nematerijalni troškovi 4.064.862 KM.

5.2.1.1 Materijalni troškovi

Materijalni troškovi u visini od 1.416.830 KM odnose se na utrošene sirovine i materijal za urede, sredstva za čišćenje i održavanje, ostali potrošni materijali u visini od 289.193 KM, električnu energiju, gorivo za potrebe voznog parka 1.000.369 KM i otpisi sitnog inventara u upotrebi i proizvodnji usluga, autoguma u upotrebi za transportna sredstva i otpisi službene odjeće 127.268 KM.

5.2.1.2 Troškovi plaća i ostalih osobnih primanja

U okviru poslovnih rashoda značajni su izdaci za plaće i naknade plaća, a njihova struktura je:

	01.01.-31.12.2013.	01.01.-31.12.2012.	index
Troškovi plaća i ostalih osobnih primanja	16.559.465	16.793.041	98,61
Troškovi plaća i naknada plaća zaposlenim	14.455.308	14.217.984	101,67
Putni troškovi	21.575	47.339	45,58
Ostali troškovi zaposlenih	1.877.755	2.318.813	80,97
Troškovi naknada članovima odbora i komisija	159.671	150.889	105,82
Troškovi naknade ostalim fizičkim licima	45.157	58.016	77,83

Troškovi plaća i ostalih osobnih primanja iskazani u iznosu od 16.559.465 KM, manji su za 1,39 % u odnosu na prethodnu godinu. Na poziciji troškovi plaća evidentirane su bruto plaće i naknade plaća u iznosu od 14.455.308 KM, a ostali troškovi zaposlenih iznose 1.877.755 KM. Putni troškovi iskazani su 21.575 KM, dok su troškovi naknada članovima odbora i komisija 159.671 KM i troškovi naknade ostalim fizičkim licima 45.157 KM.

Obračun plaća i naknada plaća vrši se na osnovu pojedinačnih ugovora o radu, sukladno Pravilniku o radu, Kolektivnim ugovorom za područje djelatnosti poštanskog saobraćaja i važećom zakonskom regulativom. Prilogom broj 3 Pravilnika o radu – Plaće, dodaci i naknade plaće u Društvu, na jedinstven način regulirani su plaće zaposlenika, osnovna i najniža neto plaća (satnica), koeficijenti po grupama složenosti poslova, dodaci na plaću, naknade plaća, dodatna primanja i naknade koje terete troškove poslovanja, zaštita plaće i naknade plaća.

Prema Kolektivnom ugovoru sva radna mjesta svrstana su u 6 grupa poslova i utvrđeni koeficijenti su u rasponu od 1,00 do 5,05, na utvrđene koeficijente dodaju se bodovi po osnovu stručne sprema koju zaposlenik stvarno posjeduje. Prema Pravilniku o radu, osnovna plaća je najniži iznos koji se zaposleniku mora isplatiti za puno radno vrijeme, za posao odgovarajuće grupe složenosti, normalne uvjete i rezultate. Osnovica za obračun plaće zaposlenika je neto satnica u iznosu 2,60 KM za mjesečni prosjek od 174 sata, koja je po odluci Uprave preračunata u bruto satnicu u iznosu od 3,97 KM. Ova bruto satnica množi se sa pripadajućim koeficijentom svakog zaposlenika i fondom sati u mjesecu.

Plaće predsjednika i članova Uprave obračunavaju se i isplaćuju sukladno Zakonu o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija u FBiH i javnim preduzećima u većinskom vlasništvu Federacije BiH, na temelju ugovora o angažmanu. Prema tim ugovorima, osnovna neto plaća predsjednika Uprave iznosi 4,6 a izvršnog direktora 4,4 prosječnih mjesečnih neto plaća

isplaćenih u FBiH u prethodna tri mjeseca, uvećana za svaku godinu radnog staža za 0,6 % (minuli rad) i porez na dohodak. Predsjednik Uprave i izvršni direktor imaju pravo i na isplatu naknada koje ne ulaze u plaću (topli obrok, regres za godišnji odmor i sva ostala osobna primanja utvrđena aktima), pravo na korištenje službenog vozila, dnevnice, telekomunikacijske usluge i reprezentaciju, sukladno aktima i ostale troškove utvrđene aktima Društva.

Najviša plaća isplaćena je u iznosu od 4.358 KM, a najniža u iznosu 438 KM. Prosječno isplaćena neto plaća u 2013. godini iznosila je 1.078 KM. Prosječan broj djelatnika na osnovu sati rada iznosio je 708.

U okviru ostalih troškova zaposlenih, naknade za topli obrok iznosile su 1.380.788 KM i naknade troškova prevoza na posao i sa posla 171.015 KM.

Naknada za topli obrok, prevoz na posao i sa posla, regres vrše se sukladno Pravilniku o radu i pojedinačno donesenim odlukama Uprave Društva. Obračun i isplata toplog obroka vrši se na osnovu Odluke Uprave o utvrđivanju visine naknade za topli obrok, od 26.11.2010. godine. Prema istoj Odluci visina toplog obroka iznosi 20 % od posljednjeg objavljenog prosjeka plaće u Federaciji BiH, na temelju članka 63. Kolektivnog ugovora za područje djelatnosti poštanskog saobraćaja Federacije BiH. Dnevni iznos izračunava se na temelju broja radnih dana za osmosatno radno vrijeme. S tim u svezi, visina dnevne naknade za topli obrok za mjesec prosinac 2013. godine iznosila je 7,68 KM, što je u okviru iznosa utvrđenog Pravilnikom o radu i granskim Kolektivnim ugovorom.

Obračun i isplata naknade za prevoz na posao i sa posla vrši se prema Pravilniku o izmjeni i dopuni Pravilnika o radu, od 14.02.2011. godine, kojim je definirano da zaposlenik kojem nije organiziran prijevoz na posao i sa posla, a čije je mjesto stanovanja udaljeno od mjesta rada najmanje 5 kilometara ima pravo na naknadu troškova prijevoza na posao i sa posla, u iznosima od 45 KM, odnosno 68 KM, u ovisnosti da li rade i putuju na području ili izvan područja općine prebivališta, o čemu i prilažu odgovarajuće dokaze.

Društvo nije isplatilo regres u 2013. godini zbog ostvarenog gubitka u 2012. godini, što je definirano člankom 53. granskog Kolektivnog ugovora, prema kojem se regres isplaćuje, pod uvjetom da poslodavac nije prethodnu godinu završio sa gubitkom.

Na poziciji ostali troškovi zaposlenih iskazani su slijedeći značajniji troškovi: novčane pomoći u slučaju smrti zaposlenika ili njegove uže porodice u iznosu od 91.806 KM, novčane pomoći u slučaju teže bolesti u iznosu od 64.347 KM, izdaci za jubilarne nagrade u iznosu od 78.200 KM, prigodni darovi djeci 13.479 KM, izdaci za rođenje djeteta 32.777 KM i naknade za kotizacije za seminare i savjetovanja 9.986 KM.

Putni troškovi iskazani u iznosu od 21.575 KM manji su za 54,42 % u odnosu na prethodnu godinu. Na ovoj poziciji su najznačajnije dnevnice za službena putovanja i putni troškovi u inostranstvu 8.334 KM; troškovi smještaja na službenom putu u inostranstvu 5.586 KM, kao i dnevnice za službena putovanja i putni troškovi u zemlji 2.593 KM, te troškovi smještaja na službenom putu u zemlji 3.112 KM. Vezano za putovanja u inozemstvo, uz putne naloge, za koje je to bilo potrebno, nisu priloženi pozivi za putovanja, niti su podnesena izvješća o obavljenom putovanju (riječ je o članovima Uprave).

Na poziciji troškova naknada članovima odbora i komisija iskazani su izdaci u visini od 159.671 KM, od čega se na naknade članovima Nadzornog odbora odnosi 98.609 KM, dok se 36.822 KM odnosi na naknade članovima Odbora za reviziju i članovima Skupštine 24.240 KM. Obračun naknada se vrši na osnovu donesenih Odluka o imenovanjima, Odluka o utvrđivanju mjesečnih naknada i Ugovora o angažovanju.

Na osnovu akta Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, broj: 03-14-86/12, od 26.01.2012. godine, Skupština je na sjednici održanoj 23.03.2012. godine donijela Odluku o obustavi isplate naknade punomoćnicima Skupštine ispred državnog kapitala.

Međutim, naprijed navedena odluka ne odnosi se na punomoćnike koji imaju ovlaštenja za zastupanje na Skupštini ispred HT d.d. Zagreb i HP d.d. Zagreb. Za ove punomoćnike i dalje se primjenjuje Odluka Skupštine broj: I-6/02, od 20.12.2002. godine, prema kojoj se istima isplaćuje mjesečna nagrada za rad u visini prosječne neto plaće visoke stručne spreme djelatnika Društva.

Mjesečno se isplaćuje puna naknada predstavniku HP d.d. Zagreb i po 50 % naknade za dva predstavnika HT d.d. Zagreb, iako se Skupština sastala tri puta tijekom 2013 godine, što dovodi u pitanje opravdanost isplate mjesečnih naknada njenim članovima, posebno imajući u vidu da Društvo drugu godinu posluje sa gubitkom. Napominjemo da su članovi Skupštine ispred stranog kapitala ujedno i članovi Nadzornog odbora.

Troškovi naknada ostalim fizičkim licima u iznosu 45.157 KM u odnosu na prošlu godinu su manji za 15,73% i odnose se na troškove po ugovorima o djelu 9.701 KM, troškovi autorskih honorara 15.547 KM i troškovi plaća pripravnika 19.910 KM.

5.2.1.3 Troškovi proizvodnih usluga

Troškovi proizvodnih usluga iskazani su u iznosu od 1.480.245 KM.

U okviru proizvodnih usluga značajni su troškovi prodanih usluga, troškovi transportnih usluga, troškovi usluga održavanja, troškovi zakupa i troškovi reklame i sponzorstva.

Troškovi prodanih usluga iskazane su u iznosu od 121.705 KM. U okviru istih najznačajnije su troškovi prodanih usluga upotrebe telefonskih govornica u iznosu od 49.988 KM i troškovi prodanih poštanskih maraka u zemlji 71.718 KM.

Troškovi usluga održavanja iskazani u iznosu od 1.151.691 KM, u odnosu na prethodnu godinu u kojoj su iznosili 1.168.935 KM, su manji za 1,48 %. U najvećem dijelu odnose se na usluge održavanja softvera u iznosu od 318.112 KM, troškovi čuvanja ptt objekata i ostale imovine u iznosu od 386.541 KM, usluge održavanja transportnih sredstava u iznosu od 151.926 KM, usluge održavanja računalne opreme u iznosu od 145.478 KM i usluge tekućeg održavanja ostale imovine u iznosu od 114.160 KM.

Troškovi zakupa u iznosu od 125.812 KM u odnosu na prethodnu godinu manji su za 1,26 %. U okviru istih, zakupnine nekretnina od pravnih lica i organa iznose 84.340 KM i zakupnine od građana 41.472 KM.

Troškovi reklame i sponzorstva iskazani u iznosu od 76.383 KM, u odnosu na prethodnu godinu u kojoj su iznosili 117.216 KM, manji su za 34,84 %. U okviru ove pozicije najznačajniji su :

-troškovi promidžbe i sponzorstva u iznosu od 17.763 KM, od čega se najveći dio odnosi na tiskanje prazne mape "20 obljetnice prve marke HP Mostar" u iznosu od 3.510 KM i izdavanje čestitki za Božić i Novu godinu u iznosu od 3.978 KM.

-troškovi sponzorstva u cilju reklame i propagande u iznosu od 18.672 KM, od čega se 1.000 KM odnosi na usluge reklamiranja i promidžbe na športskoj manifestaciji "MEMORIJALNI KUP LUDVIG LUTKO PAVLOVIĆ 2013" i 2.000 KM na usluge reklamiranja i promidžbe na međunarodnoj konferenciji ICAT 2013. godine.

-troškovi reklame u pisanim medijima u iznosu od 14.833 KM (od čega se 1.760 KM odnosi na zakup oglasnog prostora u filatelističkom časopisu "Brief Marken Spiegel, mjesečno oglašavanje u „Katoličkom tjedniku“ u iznosu po 550 KM, te zakup medijskog prostora u časopisu „Dnevni list“ u iznosu 4.795 KM).

-troškovi reklamnog materijala sa nazivom firme u iznosu 20.430 KM, od čega se 3.000 KM odnosi na nabavu kalendara franjevačke galerije Široki Brijeg sa logom Društva i reklamni materijal u iznosu od 5.920 KM.

5.2.1.4 Amortizacija

Troškovi amortizacije iskazani u iznosu od 893.962 KM u odnosu od prethodnu godinu manji su za 2,38%.

Amortizacija je obračunata linearnom metodom otpisa, shodno usvojenim politikama, o čemu je detaljnije obrazloženo u točki 7.1. Izvješća.

5.2.1.5 Troškovi rezerviranja

Troškovi rezerviranja iskazani u iznosu od 401.867 KM u odnosu na prethodnu godinu veći su za 42,52%. Najveći dio u iznosu od 245.154 KM odnosi se na rezerviranja za jubilarne nagrade, iznos od

28.736 KM odnosi se na rezerviranja za otpremnine i rezerviranja za započete sudske sporove u iznosu 127.978 KM.

5.2.1.6 Nematerijalni troškovi

Nematerijalni troškovi u iznosu od 4.064.862 KM veći su za 1,21 % u odnosu na prethodnu godinu. Ove troškove u najvećem dijelu čine troškovi obračuna sa drugim operatorima po poštanskom prometu, troškovi poštanskih i telekomunikacijskih usluga, troškovi platnog prometa, premije osiguranja, troškovi poreza, taksi, nadoknada, članskih doprinosa i drugih dadžbina, troškovi reprezentacije i ostali troškovi neproizvodnih usluga.

Troškovi neproizvodnih usluga iskazani u iznosu od 107.455 KM u odnosu na prethodnu godinu manji su za 15,08%. Najznačajniji su troškovi komunalnih usluga u iznosu od 53.705 KM, troškovi dizajniranja i kopiranja u iznosu od 20.239 KM, troškovi parkinga u iznosu od 14.462 KM.

Troškovi obračuna sa drugim operatorima po poštanskom prometu u iznosu od 2.209.089 KM, u odnosu na prethodnu godinu u kojoj su iznosili 2.146.363 KM, veći su za 2,92 %. Najveći su troškovi obračuna sa JP »BH Pošta« d.o.o. Sarajevo u iznosu od 1.605.442 KM.

Troškovi poštanskih i telekomunikacijskih usluga u iznosu od 465.795 KM na nivou su troškova iz prethodne godine. U okviru istih najveći su troškovi VPN, NET PHONE i interneta u iznosu od 263.836 KM, troškovi telefona fiksne mreže u iznosu od 167.958 KM i mobilnih telefona u iznosu od 27.916 KM.

Troškovi platnog prometa u iznosu od 473.405 KM u odnosu na prethodnu godinu veći su za 1,96 %. Ove troškove uglavnom čine bankarske usluge i troškovi bankarskih garancija.

Troškovi premije osiguranja u iznosu od 338.790 KM u odnosu na prethodnu godinu manji su za 7,79 %. U okviru ove pozicije najveći su troškovi osiguranja imovine u iznosu od 285.053 KM, kao i premije osiguranje prometnih sredstava 33.219 KM i premija osiguranja osoba 20.517 KM.

Troškovi poreza, naknada, taksi i drugih dažbina u iznosu od 242.854 KM na razini su troškova ostvarenih u prethodnoj godini. U okviru istih karakteristične se komunalne naknade u iznosu od 47.330 KM, poseban porez na zaštitu od prirodnih i drugih nesreća u iznosu od 43.823 KM, porez na tvrtku–naziv 37.525 KM i doprinosi za opću vodnu naknadu FBiH 43.823 KM.

Troškovi članskih doprinosa i sličnih obveza u iznosu od 143.951 KM također su na razini prošlogodišnjih. Najveća je članarina Agenciji za poštanski promet BiH u iznosu od 124.269 KM.

Troškovi reprezentacije u iznosu od 36.636 KM u odnosu na planirane veći su za 13%.

5.2.2 Ostali rashodi i gubici

Ostali rashodi i gubici u iznosu od 771.652 KM, u odnosu na prethodnu godinu veći su za 71,42 %, a odnose se na rashode po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja u visini od 597.502 KM, rashode po osnovu pokrenutih tužbi za refundaciju bolovanja u iznosu od 72.725 KM, ostali izdaci za štete po osnovu provala i krađa u iznosu od 51.769 KM i rashode po osnovu naknadno odobrenih kasa skonta u iznosu od 15.063 KM.

5.2.3 Rashodi iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravki grešaka iz ranijih godina

Rashodi iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravki grešaka iz ranijih godina u visini od 51.190 KM odnose se najvećim dijelom na izdatke (računi za lož ulje i električnu energiju), koji su evidentirani na osnovu ispostavljenih faktura, koje nisu zaprimljene u Društvo do izrade završnog računa prethodne godine 2012. godine. **Društvo nije, u pripadajućem obračunskom razdoblju, za neblagovremeno ispostavljene fakture koje se odnose na prethodnu 2012. godinu izvršilo potrebna rezerviranja, sukladno MRS 37–Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna sredstva, zbog čega su iste teretile 2013. godinu. Zbog neprovedenih računovodstvenih postupaka u pripadajućem obračunskom periodu, na ovoj poziciji u 2013. godini evidentirano je 50.601 KM, koji pripadaju 2012. godini i za navedeni iznos su podcijenjeni rashodi prethodne godine, a precijenjeni u ovoj godini.**

Inicirati od osnivača Društva da preispitana osnovanost i opravdanost mjesečnih naknada koje se isplaćuju članovima Skupštine, ispred stranog kapitala.

Troškove i obveze priznavati i računovodstveno evidentirati u momentu stvaranja istih, u periodu na koji se isti odnose, sukladno Međunarodnim računovodstvenim standardima, a ukoliko u momentu priznavanja ne postoji odgovarajuća knjigovodstvena isprava, evidentiranje vršiti u korist pasivnih vremenskih razgraničenja, sukladno MRS 37–Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna sredstva.

6. Financijski rezultat

Društvo je nastalo podjelom djelatnosti ranijeg jedinstvenog poduzeća (HPT d.o.o. Mostar), na poštansku i telekomunikacijsku djelatnost. Sukladno Planu reorganizacije HPT d.o.o Mostar, Hrvatske telekomunikacije d.d Mostar su preuzele obvezu pokrića operativnog gubitka Društva, kao i sufinanciranje razvoja poštanskog sustava za razdoblje 2003.-2010. godina. Prihodima iz dotacija od HT d.d. Mostar u prethodnim obračunskim razdobljima pokrivali su se gubici iz poslovnih aktivnosti i zahvaljujući istima, Društvo je poslovalo s dobiti. Nakon prestanka doznake sredstava po osnovu dotacije, Društvo je u 2012. godini iskazalo gubitak u poslovanju u iznosu od 1.888.626 KM.

U 2013. godini iskazan je ponovno gubitak u poslovanju u iznosu od 1.351.439 KM, koji se najvećim dijelom odnosi na gubitak iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 1.143.761 KM. Iskazani gubitak iz poslovnih aktivnosti je za 51% manji u odnosu na prethodnu godinu, kada je isti iskazan u iznosu od 2.317.834 KM.

Ističemo da je tokom 2013. godine, Nadzorni odbor Društva ukazivao na povećani broj uposlenika, čiji su troškovi direktno utjecali na povećanje rashoda 2013. godine i gubitak u poslovanju. Pored potrebe sačinjavanja optimalne sistematizacije radnih mjesta i raspoređivanja djelatnika prema stvarnim potrebama, na smanjenje troškova mogle bi imati utjecaja i izmjene i dopune važećeg Kolektivnog ugovora za područje djelatnosti poštanskog saobraćaja. Navedenim Ugovorom su utvrđena prava djelatnika, koja su već duži vremenski period ukinuta na razini proračunskih korisnika FBiH (kao što su jubilarne nagrade), vrši se isplata naknada po osnovu rođenja djeteta itd. Za određene vrste naknada (jubilarne nagrade, pomoć djelatnicima u slučaju bolesti, naknada za rođenje djeteta), Društvo obračunava i isplaćuje poreze i doprinose iznad neoporezivog iznosa. Ovi izdaci u 2013. godini iskazani su u bruto iznosu od 93.002 KM, dok su neoporezive naknade po navedenim osnovama iznosile 205.665 KM. Smatramo da su ista neprimjerena općem stanju, sadašnjoj situaciji i uvjetima privređivanja u FBiH, pogotovu u situaciji kada Društvo već drugu godinu ostvaruje gubitak u poslovanju. S obzirom na navedeno, mišljenja smo da postoji mogućnost smanjenja troškova po osnovu racionalizacije osobnih primanja i svih vrsta naknada. Društvo treba u suradnji sa organima vlasti i sindikata inicirati i poduzeti aktivnosti na izmjenama Kolektivnog ugovora, kako bi se sva ova prava racionalizirala i svela u realne okvire.

Na sjednicama Nadzornog odbora se raspravljalo o izmjenama Kolektivnog ugovora u cilju njegovog prilagođavanja sadašnjim uvjetima poslovanja. Postojala je inicijativa da se sazovu predsjednici Sindikata na temu izmjena Kolektivnog ugovora. Međutim, konstatirano je da u svim dosadašnjim pregovorima između resornog Ministarstva i Sindikata nikada nisu sudjelovale Uprave Društva i JP „BH Pošta“ d.o.o. Sarajevo, već je Kolektivni ugovor potpisivan direktno između Vlade FBiH i predstavnika Sindikata.

Ukazujemo, kao i u prethodnim revizorskim izvješćima, da će prava zaposlenika u obimu utvrđenim Kolektivnim ugovorom, u narednom periodu dovesti u pitanje opstojnost poslovanja i nemogućnost da se iz vlastitih poslovnih aktivnosti osiguraju neophodna sredstva za podmirenje osnovnih troškova poslovanja.

Posebno ističemo da Uprava Društva još uvijek nije sačinila plan i program provođenja procesa samoodrživog poslovanja nakon prestanka subvencije od strane HT-a d.d. Mostar, koja je bila namijenjena za pokriće operativnog gubitka i sufinanciranje razvoja poštanskog sustava. Prezentiran nam je samo Zahtjev za produljenje subvencije, koji je Društvo uputilo 15.10.2012. godine Vladi FBiH

uključujući i resorno ministarstvo. U Zahtjevu se između ostalog, ukazuje na nepoštivanje Zakona o poštama BiH i Zakona o poštanskom prometu FBiH od strane privatnih kurirskih službi. Pored javnih poštanskih operatera, univerzalnim poštanskim uslugama (rezerviranim i nerezerviranim) bave se i druge registrirane privatne kompanije. Zatraženo je produljenje dotacije i izmjena postojećeg Kolektivnog ugovora za područje djelatnosti poštanskog prometa FBiH, kako ne bi došlo do ugrožavanja poslovanja Društva i opstanka na tržištu.

Na poslovne rezultate pored subjektivnih, u značajnom dijelu imaju utjecaja i objektivni faktori i poslovno okruženje.

Naime, usluge poštanskog saobraćaja u Bosni i Hercegovini, pored Društva obavljaju još dva poštanska operatera „JP BH Pošta« d.o.o. Sarajevo i Preduzeće za poštanski saobraćaj Republike Srpske a.d. Banja Luka. Postojanje tri javna poštanska operatera dovelo je do podjele, ograničenja i ekskluziviteta tržišta poštanskih usluga, kako po entitetskim linijama, tako i unutar Federacije BiH. Ovakvo stanje dovodi do multipliciranja troškova poslovanja, što se uveliko odražava i na kvalitet poštanskih usluga. Dosljedna primjena Zakona o poštama Bosne i Hercegovine i Zakona o poštanskom prometu FBiH, posebno u dijelu prenošenja rezerviranih poštanskih usluga u isključivu nadležnost javnih poštanskih operatera, u značajnom dijelu bi unaprijedila cjelokupno poslovanje i omogućila ostvarenje boljih poslovnih rezultata.

Inicirati aktivnosti na izmjeni važećeg granskog Kolektivnog ugovora, u cilju njegova prilagođavanja sadašnjim uvjetima poslovanja, općeg stanja i realnoj situaciji u FBiH.

Ponovo aktualizirati i pokrenuti aktivnosti na dosljednoj primjeni Zakona o poštama Bosne i Hercegovine i Zakona o poštanskom prometu FBiH.

Potrebno je da Uprava Društva što prije sačini plan i program samoodrživosti poslovanja i time u potpunosti ispoštuje zaključke Vlade FBiH i Nadzornog odbora.

7. Stalna i tekuća sredstva, kapital i obveze

7.1 Stalna sredstva i dugoročni plasmani

Na datum bilance knjigovodstvena vrijednost stalnih sredstava i dugoročnih plasmana iskazana je u slijedećim iznosima:

	31.12.2013.	31.12.2012.
STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	14.206.897	14.745.973
Nematerijalna sredstva	60.453	91.569
Nekretnine, postrojenja i oprema	13.436.676	13.929.541
Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva	11.049	11.049
Dugoročni finansijski plasmani	698.719	713.814

Nematerijalna sredstva iskazana u iznosu od 60.453 KM čine računarski programi i licence. Nematerijalna sredstva se početno vrednuju po nabavnoj vrijednosti. Vijek upotrebe aplikativnog softvera se procjenjuje oprezno vodeći računa o budućim ekonomskim koristima. Nematerijalna sredstva čine licence u vrijednosti od 26.722 KM i softveri u vrijednosti od 33.731 KM.

Računarski softver i licence se amortiziraju linearnom metodom kroz procijenjeni vijek trajanja od 5 godina i ista je za 2013. godinu iznosila 31.116 KM. U 2013. godini nije bilo ulaganja u postojeća, niti su nabavljena nova sredstva.

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazani u knjigovodstvenom iznosu od 13.436.676 KM predstavljaju najveći dio stalnih sredstava. Ova imovina iskazana je po povijesnom trošku nabave smanjenom za ispravak vrijednosti. Bruto knjigovodstvena vrijednost dugotrajne imovine amortizira se kroz procijenjeni vijek upotrebe sredstva primjenom linearne metode. Stopa otpisanosti ove imovine je 40 %, a vrijednost, struktura i promjene u revidiranoj godini iskazane su u slijedećoj tabeli:

Opis	Zemljišt a	Građevin.	Postroj.	Alati, pog.	Transp.	Mat.sr.	Ukupno
------	---------------	-----------	----------	-------------	---------	---------	--------

		objekti	i oprema	i kan.nam.	sredstva	u pripremi		
1	2	3	4	5	6	7	8	
1	Nabavna vrijednost							
	na dan 01.01.2013.	605.520	19.914.799	7.667.531	2.190.279	2.660.158	240.452	33.278.738
	- dir.povećanja u 2013.						373.207	373.207
	- prijenos sa pripreme			353.473	2.056		-355.529	0
	- otuđenje i rashodovanje			-207.399	-13.838	-216.762		-437.999
	- ostalo							0
	na dan 31.12.2013.		19.914.799	7.813.605	2.178.497	2.443.395	258.130	33.213.946
2	Akumulir.amortizacija							
	na dan 01.01.2013.	0	-8.258.793	6.869.115	2.110.170	1.982.836	-128.284	19.349.198
	- amortizacija za 2013.		-359.001	-287.734	-29.230	-187.970		-863.936
	- amortizacija iz ran.perioda							0
	- otuđenje i rashodovanje			205.265	13.837	216.762		435.864
	- ostalo							0
	na dan 31.12.2013.	0	-8.617.794	6.951.584	2.125.563	1.954.045	-128.284	19.777.270
3	Neto knjigov.vrijednost							
	na dan 01.01.2013.	605.520	11.656.006	798.416	80.109	677.322	112.168	13.929.540
	na dan 31.12.2013	605.520	11.297.005	862.021	52.934	489.351	129.846	13.436.676

U okviru ove grupe karakteristične su sljedeće pozicije:

- Zemljišta** iskazana u vrijednosti od 605.520 KM čine zemljišta nabavljena u prethodnom periodu, od čega se najveći dio u iznosu od 506.547 KM odnosi na kupljeno zemljište za potrebe izgradnje poslovnog logističkog središta u Bišćem polju.
- Građevinski objekti** iskazani u vrijednosti od 11.297.005 KM čine zgrade namijenjene za obavljanje poslovnih i administrativnih djelatnosti. Uglavnom se radi o zgradama poštanskih ureda i poslovnih prostora namijenjene za potrebe Društva. I na ovoj poziciji nije bilo promjena u revidiranoj godini.
- Postrojenja i oprema** iskazani u iznosu od 862.020 KM odnose se na informatičku opremu i mreže, opremu za umnožavanje i kuvertiranje, računске i pišaće mašine, opremu za trezor, opremu za zaštitu objekata, klima uređaje, uredski namještaj i ostalu opremu. Povećanje vrijednosti ove imovine najvećim dijelom odnosi se na nabavu uređaja za elektrokemijsku zaštitu za bojanje novca u iznosu od 275.267 KM i nabavu informatičke opreme u iznosu od 72.821 KM. Smanjenje nabavne vrijednosti postrojenja i opreme u iznosu od 188.500 KM, odnosi se na rashodovanje opreme po izvršenom popisu sredstava i izvora sredstava.
- Alati, pogonski i kancelarijski namještaj** iskazani u iznosu od 52.934 KM odnose se na mjerne i kontrolne instrumente-aparate, vage, namještaj, kase i ostalu opremu. U 2013. godini nabavljene su kase i namještaj u vrijednosti od 2.056 KM.
 - Transportna sredstva** u iznosu od 489.351 KM čine osobna vozila, teretna vozila i mopedi. Smanjenje nabavne vrijednosti ove imovine u iznosu od 199.796 KM izvršeno je po osnovu prodaje 7 (sedam) transportnih sredstava putem javne licitacije i po osnovu rashodovanja po izvršenom popisu sredstava i izvora sredstava (mopedi u iznosu od 16.965 KM).
 - Materijalna sredstva u pripremi** iskazana su u iznosu od 129.846 KM. Najveći dio na ovoj poziciji u iznosu od 110.677 KM odnosi se na nabavu stana u zajedničkom poduzeću HPT d.o.o Mostar i preuzeto prilikom diobe u početnom saldu. Još tada je, prije podjele poduzeća na dva posebna pravna subjekta, uplaćen avans za dva stana. Jedan stan pripao je HT Mostar, a drugi Društvu. U 2012. godini, stanovi su završeni i okončane aktivnosti na etažiranju, plaćeni su i ostali troškovi (porez na promet nekretnina i notarska obrada ugovora). Temeljem Rješenja

Općinskog suda u Mostaru od 15.02.2013. godine izvršena je uknjižba prava vlasništva na etažnim dijelovima, tako da je predmetni stan registriran kao etažno vlasništvo u korist Društva. **Iako su okončane aktivnosti vezano za uknjižbu, Uprava Društva nije zauzela stav vezano za dalje postupanje sa navedenim stanom, uzimajući u obzir činjenicu da se isti već godinama vodi na poziciji investicija u tijeku.**

Dugoročni finansijski plasmani iskazani u iznosu od 698.729 KM i odnose se na dugoročne kredite dane u zemlji u iznosu od 99.362 KM i ostale dugoročne finansijske plasmane u iznosu od 599.357 KM.

Dugoročni krediti dani u zemlji iskazani u iznosu od 99.362 KM predstavljaju kredite dane uposlenicima. Navedeni iznos predstavlja preostali dio kredita datih za 11 djelatnika u razdoblju dok je Društvo bilo u sastavu HPT d.o.o Mostar. U tekućem razdoblju iznos od 15.096 KM je preknjižen na kratkoročna potraživanja, koja dospijevaju u 2014. godini.

Ostali dugoročni finansijski plasmani iskazani u iznosu od 599.357 KM, se odnose na depozit uputničkom prometu od 13.370 KM, depozit za blagajničko poslovanje pošta od 542.187 KM i depozit za poslovanje Western Union-a od 43.800 KM.

Amortizacija stalnih sredstava vrši se po linearnoj metodi otpisa, po stopama dovoljnim za njihovo otpisivanje u utvrđenom vijeku upotrebe. Amortizacija se obračunava po pojedinačnim predmetima dugotrajne imovine. Procijenjeni korisni vijek uporabe za glavne skupine nekretnina, postrojenja i opreme iznosi (u godinama):

Grupa sredstava	Vijek trajanja (god.)	Stopa amortizacije (%)
- Zgrade	od 33 do 56	od 1,80 do 3
- Uredska oprema i namještaj	od 8 do 10	od 10 do 12,5
- Kompjuterska oprema	3	33,3
- Transportna sredstva	od 6 do 8	od 12,5 do 16,66
- Ostala oprema	od 5 do 15	od 16,66 do 20

Od 01.01.2012. godine došlo je do promjene procjene korisnog vijeka upotrebe informatičke opreme sa ranijih 3 na 5 godina, t.j. sa 33,33 % na 20 % (učinak promjene na umanjenu stopu je cca 37.000 KM).

Procjena vrijednosti umanjenja sredstava

Društvo je na datum bilance vršilo provjeru ostatka vrijednosti i vijeka upotrebe stalnih sredstava, shodno zahtjevima iz paragrafa 51. MRS 16–Nekretnine, postrojenja i oprema.

Uprava Društva je formirala Povjerenstvo za testiranje sredstava na umanjenje i procjenu ostatka vijeka uporabe sredstava, sa zadatkom da sukladno zakonskim propisima i člankom 118. i 167. Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama izvrši testiranje na umanjenje i procjenu ostatka vijeka uporabe sredstava. Povjerenstvo je uz pomoć stručnih osoba unutar Društva, razmotrilo sve interne i eksterne pokazatelje, kao što su: značajno smanjenje tržišne vrijednosti pojedinog sredstva, smanjenje korisnosti pojedinog sredstva, koja je posljedica tehnološkog zastarijevanja, povećanje tržišnih kamatnih stopa i tržišnih stopa povrata od ulaganja itd. Nakon obavljenog posla, Povjerenstvo je sačinilo izvješće, u kojem je, konstatirano stanje sredstava i dat zaključak da je testiranjem sredstava na umanjenje i procjenu ostatka vijeka uporabe, utvrđeno da nije potrebno izvršiti umanjenje vrijednosti nad sredstvima sa stanjem na dan 31.12.2013. godine. Uprava Društva je odlukom od 17.02.2014. godine prihvatila izvješće Povjerenstva.

Vlasništvo nad nekretninama

Revizijom je utvrđeno da su u poslovnim knjigama evidentirane nekretnine sadašnje vrijednosti u iznosu od 11.297.005 KM. Društvo ne raspolaže dokumentacijom za dokazivanje prava vlasništva nad nekretninama prenesenim prilikom razdvajanja HPT d.o.o. Mostar na poštansku i telekomunikacijsku djelatnost. Određene nekretnine se vode u poslovnim knjigama Društva, a za iste Društvo ne posjeduje dokaz o vlasništvu ili pravo raspolaganja.

Nisu riješeni imovinsko-pravni odnosi u smislu da Društvo u potpunosti nije izvršilo prijenos prava upravljanja ili raspolaganja odnosno vlasništva nad ovom imovinom. Prema prezentiranoj dokumentaciji, može se zaključiti da se poduzimaju aktivnosti vezano za uknjižbu nekretnina, gdje je za najveći dio izvršena interna podjela sa „HT“ d.d. Mostar i pokrenuta zajednička procedura kod nadležnih organa. Međutim, naslijeđeno stanje i opća pravna situacija sa nekretninama (nesređeno imovinsko pravno stanje, nedostatak knjige etažnog vlasništva) su rezultirali problemima u tekućem rješavanju.

Sektor pravnih i općih poslova sačinio je Analizu imovinsko pravnog stanja nekretnina koja se vode kao osnovna sredstva Društva. Prema ovoj Analizi, pri rješavanju imovinsko pravnog stanja nekretnina koje su upisane na pravnog prednika Društva (HPT d.o.o Mostar) poduzete su aktivnosti za notarsku obradu ugovora o diobi, u kojima bi se izvršila podjela u idealnom dijelu. Međutim zbog nepostojanja Nadzornog odbora „HT“-a d.d Mostar obustavljene su ove aktivnosti.

Prema prezentiranim podacima, od ukupno iskazanih nekretnina (bez zemljišta) u vrijednosti od 11.297.005 KM, značajan dio u iznosu od 2.596.935 KM ili 23 % upisan je u vlasništvo ili je zajednička imovina Društva i HT d.d. Mostar.

Objekti u vrijednosti od 2.859.483 KM upisani su na prijeratno poduzeće PTT Saobraćaja, za objekte u vrijednosti od 3.894.423 KM pravne radnje uknjižbe su u tijeku, dok preostali objekti u vrijednosti od 1.651.730 KM vode se kao vlasništvo drugih subjekata (općina, mjesnih zajednica, škola i fizičkih lica), od kojih za dio od 1.350.470 KM postoje određeni dokazi o vlasništvu.

Hipoteke i založno pravo

Društvo ima ograničenja u raspolaganju imovinom, jer je terećeno hipotekama na nekretnine. Kao jemstvo za kredite HT d.d. Mostar, upisane su hipoteke nad zajedničkom imovinom u knjigovodstvenoj vrijednosti od 5.113.683 KM, kod slijedećih banaka:

1. Raiffeisen bank BH d.d. Sarajevo, po kreditu HT d.d. Mostar uzetom za financiranje GSM licence, po Ugovoru iz 2005. godine, na iznos od 10.500.000 KM, založene su nekretnine u Mostaru, Kupresu, Tomislavgradu, Kiseljaku, Čapljini i Stocu.

2. UniCredit Zagrebačka banka d.d. Mostar, po kreditu također uzetom od strane HT d.d. Mostar za financiranje GSM licence, po Ugovoru iz 2005. godine, na iznos od 10.500.000 KM, založene su nekretnine u Čitluku, Livnu, Neumu, Novom Travniku i Širokom Brijegu.

3. UniCredit Zagrebačka banka d.d. Mostar, na iznos od 2.500.000 DEM, založene su nekretnine u Neumu.

Potrebno je da Uprava zauzme stav vezano za uknjiženi stan u Podhumu, imajući u vidu da se isti već godinama vodi na poziciji investicija u tijeku.

Potrebno je u suradnji sa „Hrvatske telekomunikacije“ d.d. Mostar intenzivirati započete aktivnosti na uknjižbi nekretnina.

7.2 Tekuća sredstva

7.2.1 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti iskazani na dan 31.12.2013. godine u iznosu od 4.305.480 KM, manji su za 4.227.133 KM u odnosu na prethodnu godinu ili za 49,5%. Gotovina i gotovinski ekvivalenti na dan 31.12.2013. godine iskazani su u slijedećim iznosima:

	31.12.2013.	31.12.2012.
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	4.305.480	8.532.613
Transakcijski računi-domaća valuta	3.834.590	2.854.457
Transakcijski računi–strana valuta (u KM)	469.289	1.003.463
Blagajne-domaća valuta	1.601	1.195
Oročena novčana sredstva	-	4.673.498

Gotovina i ekvivalenti gotovine odnose se na gotovinska sredstva koja se vode na računima kod poslovnih banaka i u blagajnama.

Transakcijski računi otvoreni su kod 6 banaka: UniCredit Bank d.d. Mostar, Raiffeisen Banka d.d. Sarajevo, Hypo Alpe Adria Banka d.d. Mostar, Nova Banka a.d. Banja Luka i Intesa Sanpaolo bank d.d. Sarajevo i Union Banka d.d. Sarajevo. Središta pošta Društva gotovinsko poslovanje obavljaju preko transakcijskih računa prihoda i rashoda i putem blagajni. Svi ugovori sa bankama su iz ranijih perioda, s tim da je sa Union Bankom d.d. Sarajevo ugovor zaključen u 2012. godini. Banke nisu odabrane putem postupka javnog nadmetanja. Društvo internim aktima nije uredilo proceduru izbora najpovoljnijih banaka za poslovnu saradnju kojom bi se omogućio izbor banke sa najboljim uvjetima oročavanja sredstava, najpovoljnijim kamatama, troškovima provizije i rasprostranjenosti poslovnica.

Blagajne (domaća i strana valuta) odnose se na blagajne u Generalnoj direkciji i blagajne u Središtima pošta.

Društvo je postupilo prema preporuci revizije i oročena novčana sredstva u iznosu od 4.477.915 KM na dan 31.12.2013. godine iskazalo na poziciji ostalih kratkoročnih finansijskih plasmana.

7.2.2 Potraživanja i plasmani

Na datum bilance, u finansijskim izvješćima iskazana su slijedeća potraživanja:

	31.12.2013.	31.12.2012.
POTRAŽIVANJA	7.558.746	3.263.251
Potraživanja od prodaje	2.648.290	2.012.391
Druga kratkoročna potraživanja	139.481	951.427
Kratkoročni finansijski plasmani	4.494.269	16.354
Potraživanja za PDV	8.906	8.980
Aktivna vremenska razgraničenja	267.800	274.099

Ukupna potraživanja iskazana na datum bilance u iznosu od 7.558.746 KM imaju tendenciju rasta i u odnosu na prethodnu godinu veća su za 131,6 %. Povećanje se odnosi na reklasifikaciju oročenih sredstava, koja imaju dospjeće na datum bilance preko tri mjeseca i Društvo je iste sukladno MRS 7- Izvješće o novčanim tijekovima, iskazalo na poziciji ostalih kratkoročnih finansijskih plasmana.

Potraživanja od prodaje u iznosu od 2.648.290 KM najznačajnija su potraživanja. Ista su nastala po osnovu izvršenih poštanskih usluga, zakupa nekretnina i opreme, a odnose se na kupce u zemlji iskazana u slijedećim iznosima:

	31.12.2013.	31.12.2012.
Potraživanja od prodaje	2.648.290	2.012.391
Kupci u zemlji	3.560.972	2.538.623
(Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca)	(912.682)	(526.232)

Potraživanja od kupaca se iskazuju u visini nominalne vrijednosti proizašle iz poslovne transakcije prema propisanim cijenama od strane Društva. Zbog stalne vjerojatnosti da neka potraživanja neće biti naplaćena u dužem roku, Društvo će temeljem razumne procjene i iskustva stečenog kroz duže razdoblje obavljati vrijednosno usklađivanje nenaplaćenih potraživanja. Uprava određuje adekvatnost ispravka temeljem pregleda stanja pojedinih potraživanja, starosti potraživanja i ostalih čimbenika. Sukladno Napatku o mjerama, postupcima i zaduženjima u svezi utuživanja dužnika od 09.02.2009. godine, koji je donijela Uprava Društva, za svako dugovanje starije od 3 mjeseci obvezno šalje prva opomena, za 6 mjeseci se šalje druga opomena. Za dugovanje starije od 8 mjeseci, obvezno se mora proslijediti nalog za utuženje Sektoru za pravne i opće poslove. Isti je dužan odmah izraditi tužbu i dostaviti nadležnom sudu. Potraživanja se ne mogu prenijeti na sumnjiva i sporna potraživanja prije formalnog podizanja tužbe.

Provedenom revizijom utvrđeno je da u jednom slučaju nije postupljeno sukladno rokovima za utuženje propisanim Napatkom o mjerama, postupcima i zaduženjima u svezi utuživanja dužnika. Tako je utvrđeno da su potraživanja od Vlade ZHŽ u iznosu od 112.664 KM, koja se odnose na period listopad-prosinac 2012. godine utužena tek 07.11.2013. godine, dok je dugovanje za 2013. godinu u iznosu od 427.676 KM (osim mjeseca prosinca) utuženo 30.12.2013. godine.

Ročna struktura potraživanja od prodaje na datum bilance bila je slijedeća:

Naziv	Nedospjelo	Dospjelo do 30 dana	Dospjelo od 31 do 90 dana	Dospjelo od 91 do 180 dana	Dospjelo od 181 do 360 dana	Dospjelo preko 360 dana	Ukupna potraživanja
Potraživanja od prodaje	1.382.265	44.162	694.031	463.068	64.764	-	2.648.290

U okviru ukupnih potraživanja od kupaca u zemlji, iznos od 2.648.290 KM se odnosi na potraživanja do godinu dana i ista se iskazuju kao redovna. Najveći iznos se odnosi na fakturirane usluge po ugovorima u iznosu od 768.651 KM i kreditirane usluge u iznosu od 1.863.116 KM. Preostala potraživanja u iznosu od 912.682 KM odnose se na sumnjiva i sporna potraživanja, koja nisu naplaćena u roku od godine dana. Ova potraživanja su putem ispravke vrijednosti potraživanja teretila rezultate poslovanja. U navedeni iznos uključen je i iznos od 597.502 KM, prenesen tijekom 2013. godine i ispravljen na teret rashoda obračunskog perioda. Za navedeni iznos povećana su sumnjiva i sporna potraživanja.

Smanjenje na ovoj poziciji odnosi se na naplaćena potraživanja tijekom godine u iznosu od 199.909 KM (od čega se na Vladu ZHŽ odnosi 168.664 KM) i isknjiženje potraživanja u iznosu od 11.143 KM. **Potraživanja su isknjižena (otpisana) temeljem sudskih presuda radi zastare potraživanja zbog neblagovremenog podnošenja tužbi, što ukazuje da u ovom segmentu nisu funkcionirale interne kontrole u cilju zaštite imovine od mogućih gubitaka.**

Prema dostavljenom pregledu Izvoda otvorenih stavki sa stanjem potraživanja na dan 31.12.2013. godine u iznosu od 2.632.097 KM, potvrđena su potraživanja od 2.144.339 KM, osporeno je 24.052 KM (od čega Uprava za neizravno oporezivanje 14.832 KM) i nije vraćeno IOS-a za iznos od 487.758 KM. Navodimo značajnija potraživanja koja nisu potvrđena konfirmacijama: Unicredit Bank d.d. Mostar 211.062 KM, Općinski sud Čapljina 70.450 KM i Vlada ZHŽ 46.631 KM itd.

Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca iskazana u istom iznosu kao i sumnjiva i sporna (912.682 KM), potvrđuje da se prilikom prijenosa redovnih potraživanja na sumnjiva i sporna, godinu dana nakon isteka roka naplate, istovremeno vrši i korekcija rezultata poslovanja, na teret rashoda.

Na ispravci vrijednosti potraživanja od kupaca najveći iznosi odnose se na: Vladu ZHŽ 704.582 KM, Općinski sud Čapljina 78.496 KM; Udruga za promicanje i zaštitu duhovnih vrijednosti 15.582 KM; Hercegovina osiguranje u likvidaciji 12.288 KM; Općina Široki Brijeg 12.031 KM i Čutuk d.o.o Žepče 11.765 KM.

Druga kratkoročna potraživanja iskazana su u visini od 139.481 KM i odnose se na:

	31.12.2013.	31.12.2012.
Druga kratkoročna potraživanja	139.481	951.427
Druga kratkoročna potraživanja	1.602.761	2.368.625
(Ispravka vrijednosti drugih kratkoročnih potraživanja)	(1.463.280)	(1.417.198)

Druga kratkoročna potraživanja iskazana u iznosu od 1.602.761 KM u odnosu na prethodnu godinu manja su za 32,33 %, a odnose se na: potraživanja od uposlenika 364.253 KM, potraživanja od državnih organa i institucija 167.419 KM, potraživanja za više plaćeni porez na dobit 5.604 KM i ostala kratkoročna potraživanja 1.065.485 KM. Navedena potraživanja su ispravljena u iznosu od 1.463.280 KM. Smanjenje navedenih potraživanja u odnosu na prethodnu godinu je rezultat naplaćenih potraživanja od Federalnog ministarstva financija-Porezna uprava FBiH u iznosu od 796.926 KM, na temelju ispostavljenog Rješenja od 08.02.2013. godine o utvrđivanju pogrešno i više uplaćenih prihoda (više uplaćeni porez na dobit).

-Potraživanja od uposlenika iskazana u iznosu od 364.253 KM najvećim dijelom se odnose na sumnjiva i sporna potraživanja u iznosu od 360.220 KM, koja su utužena i ispravljena na teret rashoda poslovanja. Ista se odnose na potraživanja po osnovu otuđenja novca, pljačku od strane uposlenika i ne vraćanja kredita bivšeg uposlenika.

-Potraživanje od državnih organa i institucija u iznosu od 167.419 KM odnosi se na potraživanja od županijskih zavoda za zdravstveno osiguranje za refundiranje naknada zaposlenika za bolovanje preko 42 dana, iznos od 108.552 KM je ispravljen na teret rashoda poslovanja.

-Ostala kratkoročna potraživanja–iskazana u iznosu od 1.065.485 KM u najvećem dijelu odnose se na sporna (utužena) ostala kratkoročna potraživanja i sporna utužena potraživanja od Hercegovačke banke d.d. Mostar u iznosu od 97.997 KM.

Sporna (utužena) potraživanja iskazana u iznosu od 896.511 KM u najvećem dijelu odnose se na utuženo potraživanje od „Puma Security“ d.o.o. Mostar, Croatia osiguranje d.d. Ljubuški i Euroherc osiguranja d.o.o Mostar, radi naknade štete po pljački u mjestu Kruševo-Mostar iz 2009. godine u iznosu od 742.300 KM i utuženo potraživanje od Središnjeg Ureda Porezne uprava FBiH vezano za Rješenje o dodatno utvrđenim poreznim obvezama iz 2009. godine u iznosu od 151.871 KM.

Vezano za evidentirano potraživanje od „Puma Security“ d.o.o Mostar, utvrđeno je da je isto Rješenjem Općinskog suda u Mostaru od 05.09.2012. godine po službenoj dužnosti brisano iz registra društava istog suda, čime je prestao postojati kao pravni subjekt. Obzirom na navedeno, stekle su se pretpostavke da se navedeno potraživanje iskazuje iz knjigovodstvenih evidencija Društva.

Kratkoročni financijski plasmani iskazani u iznosu od 4.494.269 KM, od čega se iznos od 4.477.915 KM odnosi na oročena sredstva Društva na period od 13 mjeseci u tri poslovne banke, uz kamatne stope u rasponu od 2,65 % do 3,75 %. Tokom 2013. godine Društvo je provelo dva postupka odabira najpovoljnijih poslovnih banaka kod kojih su oročena slobodna sredstva primjenjujući kriterij ponuđene najveće kamatne stope, disperzije rizika i poslovne saradnje, te sigurnosti deponovanih sredstava. Iako je u drugom provedenom prizivnom natječaju za oročavanje sredstava kod poslovnih banaka iz rujna 2013. godine, dat prijedlog da se oroče sredstva u iznosu od 1.000.000 KM u Hypo Alpe Adria Bank d.d Mostar, sredstva su oročena po 500.000 KM u navedenoj banci, dok je preostalih 500.000 KM oročeno u Union banci d.d. Sarajevo. Napominjemo da je nakon bodovanja pristiglih ponuda prema utvrđenim kriterijima, ponuda Union banka d.d. Sarajevo, imala 6 bodova od maksimalnih 15 bodova i bila je na četvrtom mjestu od ukupno pet pristiglih ponuda. Prema usmenom obrazloženju nadležne osobe, sredstva su oročena u Union banci d.d. Sarajevo po preporuci i inicijativi Vlade FBiH, koja je dala akcenat na jačanje i podršku jedinoj komercijalnoj banci u državnom vlasništvu. **Društvo nije internim aktima uredilo proceduru investiranja slobodnih novčanih sredstava, uključujući tko daje prijedlog za oročenje sredstava, donosi Odluku o oročenju sredstava, provodi proceduru odabira najpovoljnije banke i slično.**

Aktivna vremenska razgraničenja iskazana su u iznosu od 267.800 KM i najvećim dijelom odnose se na obračunate prihode u međuoperatorskom poštanskom prometu po osnovu procjene za 2013. godinu u iznosu od 267.599 KM.

U cilju zaštite naplate i realnog iskazivanja potraživanja potrebno je dosljedno i u potpunosti poštivati usvojene politike potraživanja i ojačati nadzor nad primjenom usvojenih procedura.

Poboljšati i iskoristiti sve mehanizme i raspoloživu tehnologiju kako bi ispravke potraživanja u narednom periodu bile manje.

Potrebno je temeljem vjerodostojne dokumentacije isknjižiti nenaplaćena utužena potraživanja od Puma Security d.o.o Mostar iz bilančnih evidencija Društva.

Donijeti pisane procedure kojima će biti regulisano investiranje slobodnih novčanih sredstava, te osigurati dosljednu primjenu istih.

7.3 Kapital

Na datum bilance iskazan je kapital sa slijedećom strukturom:

	31.12.2013.	31.12.2012.
KAPITAL	22.256.404	23.607.843
Temeljni kapital	26.335.069	26.335.069
Rezerve	842.676	842.676
Neraspoređena dobit	-	-
Gubitak do visine kapitala	4.921.341	3.569.902

Temeljeni kapital na datum bilance iskazan u iznosu od 26.335.069 KM podijeljen je na vlasničke udjele. U temeljnom kapitalu članovi Društva sudjeluju s slijedećim udjelima:

1. Federacija BiH 16.527.889 KM ili 62,76 %,
2. Hrvatske telekomunikacije d.d. Zagreb 7.976.892 KM ili 30,29 %,
3. Hrvatska pošta d.d. Zagreb 1.830.288 KM ili 6,95 %.

Rezerve iskazane u iznosu od 842.676 KM odnose se na statutarne i druge rezerve.

Gubitak do visine kapitala iskazan u iznosu od 4.921.341 KM, u odnosu na prethodnu godinu veći je za 37,8 %. U okviru iskazanog iznosa najveći dio u iznosu od 3.569.902 KM se odnosi na gubitak ranijih godina, a dio na gubitak izvještajne godine.

Gubitak ranijih godina u iznosu od 3.569.902 KM najvećim dijelom se odnosi na obračunate razlike plaća iz prethodnih godina prema odredbama važećeg kolektivnog ugovora. Od navedenog iznosa, na gubitak prethodne 2012. godine se odnosi 1.888.626 KM. Na prijedlog Nadzornog odbora, Skupština Društva je 26.04.2013. godine donijela Odluku o pokriću gubitka za 2012. godinu, prema kojoj se će se ostvareni gubitak do daljnjeg iskazivati kao nepokriven i evidentirati na poziciji akumuliranog gubitka.

Gubitak izvještajne godine iskazan je u iznosu od 1.351.439 KM, a odnosi se na gubitak ostvaren u periodu od 01.01. do 31.12.2013. godine. Skupština Društva je 11.04.2014. godine donijela Odluku, prema kojoj će se ostvareni gubitak za 2013. godinu nakon oporezivanja, do daljnjeg iskazivati kao nepokriven i evidentirati na poziciji akumuliranog gubitka.

Inicirati aktivnosti na pokriću gubitka sukladno Zakonu o gospodarskim društvima i Statutu Društva.

7.4 Obveze

Obveze iskazane na datum bilance u iznosu od 4.377.269 KM u odnosu na prethodnu godinu veće su za 27,59 %. U okviru istih učešće dugoročnih obveza je 9,85 %, a kratkoročnih 90,15 %.

U financijskim izvješćima na datum bilance, iskazane su slijedeće obveze:

	31.12.2013.	31.12.2012.
OBVEZE	4.377.269	3.430.709
Dugoročne obveze	431.138	321.233
Dugoročna razgraničenja i rezerviranja	431.138	321.233
Kratkoročne obveze	3.946.131	3.109.476
Kratkoročne financijske obveze	18.992	9.108
Obveze prema dobavljačima i druge obveze	3.375.463	2.757.017
Pasivna vremenska razgraničenja	551.676	343.351

7.4.1 Dugoročna razgraničenja i rezerviranja

Dugoročna rezerviranja iskazana u iznosu od 431.138 KM u odnosu na prethodnu godinu veća su za 109.905 KM ili 34,21%, što je rezultat povećanja obračunatih rezerviranja za sudske sporove.

Obračunata rezerviranja za otpremnine i jubilarne nagrade iskazana u iznosu od 273.889 KM (245.153 KM za jubilarne nagrade i 28.736 KM za otpremnine) manja su za 8.078 KM ili 2,86 % u odnosu na prethodnu godinu. Rezerviranja su izvršena na osnovu procjene ovlaštenog aktuara, po osnovu primjene MRS 19.–Primanja zaposlenih. Rezerviranje za otpremnine vršilo se za zaposlenike koji stiču pravo za mirovinu u periodu od 2014. do 2018. godine. Odlukom Uprave od 14.02.2014. godine rezervirana su sredstva za primanja djetnika po osnovu jubilarnih i drugih naknada u iznosu 483.535 KM i po osnovu otpremnina u iznosu 62.227 KM za 2014. i 2015. godinu, u visini diskontiranih vrijednosti utvrđenih na dan 31.12.2013. godine.

Obračunata rezerviranja po sudskim sporovima iskazana u iznosu od 157.249 KM veća su za 117.983 KM ili 300,47 %, a odnose se na procjenu nadležnog Sektora pravnih i općih poslova po sudskim sporovima. Rezerviranja po sudskim sporovima izvršena su sukladno MRS 37.–Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna sredstva.

7.4.2 Kratkoročne obveze

Kratkoročne obveze iskazane u iznosu od 3.946.131 KM u odnosu na prethodnu godinu veće su za 26,91 %. Kratkoročne obveze čine kratkoročne financijske obveze, obveze prema dobavljačima i druge obveze, te pasivna vremenska razgraničenja.

7.4.2.1 Kratkoročne financijske obveze

Kratkoročne financijske obveze iskazane u iznosu od 18.992 KM odnose se na obračun poštanskih uputnica za prosinac 2013. godine sa JP BH Pošte d.o.o. Sarajevo (8.207 KM), Preduzeće za poštanski saobraćaj RS a.d. Banja Luka (7.541 KM) i Hrvatska pošta d.d. Zagreb (3.244 KM).

7.4.2.2 Obveze prema dobavljačima i druge obveze

Obveze iz poslovanja iskazane u iznosu od 3.375.463 KM, u odnosu na prethodnu godinu veće su za 22,43 %. Najveći dio ovih obveza odnose se na obveze prema dobavljačima u zemlji i inozemstvu, obveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenika, druge obveze i obveze za ostale poreze, doprinose i druge dadžbine. Ostale obveze čine obveze za PDV u iznosu od 26.842 KM, obaveze za ostale poreze i dadžbine 48.276 KM, obveze za primljene depozite u iznosu od 15.700 KM, obveze po osnovu komisijskih i konsignacijskih poslova u iznosu od 4.983 KM (obveze za komisionu robu- Lutrija BiH doo Sarajevo 4.975 KM) i ostale obveze iz poslovanja u iznosu od 45.088 KM.

Obveze prema dobavljačima u zemlji i inozemstvu u iznosu od 1.890.291 KM u odnosu na obveze po istom osnovu iskazane na datum prethodne bilance veće su za 53,47 %. Provedenom revizijom utvrdili smo da su računi uredno ovjereni, odobreni i likvidirani od strane odgovornih lica.

-Obveze prema dobavljačima u zemlji iskazane u iznosu 1.859.183 KM u odnosu na obveze po istom osnovu, iskazane na datum prethodne bilance veće su za 53,70% i odnose se na fakturisanu robu, materijal i usluge.

Prema ročnoj strukturi obveze prema dobavljačima na 31.12.2013. godine do 30 dana iznose 644.753 KM, od 31 do 360 dana 798.722 KM i starije od 360 dana 410.217 KM.

Obveze starije od 360 dana iznose 410.217 KM, od čega se na Ministarstvo financija Hercegovačkoneretvanske Županije Mostar (u daljem tekstu HNŽ) odnosi 399.052 KM i na „PUMA SECURITY“ d.o.o. Mostar 11.165 KM (10.305 KM iz 2009. godine i 860 KM iz 2010. godine). Utvrđeno je da Društvo tuženo od strane „PUMA SECURITY“ d.o.o. Mostar, međutim postupak je Rješenjem Županijskog suda Mostar od 19.04.2013. godine prekinut, obzirom da je Rješenjem Općinskog suda Mostaru od 05.09.2012. godine, isti po službenoj dužnosti brisan iz registra društava istog suda, čime je prestao postojati kao pravni subjekt. Obzirom na navedeno, obveze je trebalo oprihodovati.

Ukupne obveze prema Ministarstvu financija HNŽ Mostar iskazane su u iznosu od 930.631 KM (do 30 dana 47.739 KM ; od 31 do 360 dana 483.841 KM i više od 360 dana 399.052 KM-obveze iz 2012. godine). Prema usmenim informacijama nadležnih osoba Društva poduzimane su aktivnosti na usuglašavanju istih, ali iste nisu usuglašene sa 31.12.2013. godine. Također nije nam prezentirana dokumentacija da je Društvo kao izvršitelj ugovorenih usluga sukladno Aneksu 1. Ugovora o prodaji županijskih upravnih i sudskih biljega od 16.02.2006. godine zaključenim sa Ministarstvom financija HNŽ, dostavljalo Naručitelju, svakoga mjeseca izvješće o prodanoj količini biljega i da su sredstva ostvarena po toj osnovi, umanjena za iznos pripadajuće provizije, mjesečno uplaćivana na depozitni račun za prikupljanje javnih prihoda Proračuna HNŽ.

Istovremeno, potraživanja Društva od kupaca (proračunskih korisnika HNŽ) na dan 31.12.2013. godine su iznosila 420.256 KM. Stavljanjem u odnos obveza Društva prema Ministarstvu financija HNŽ-a i potraživanja od proračunskih korisnika na dan 31.12.2013. godine, obveze Društva u odnosu na potraživanja su veće za iznos od 510.375 KM.

Također, ne može se potvrditi da je Društvo u 2013. godini postupalo sukladno zaključenom Ugovoru sa Ministarstvom financija ZHŽ o prodaji upravnih i sudskih županijskih biljega od 29.10.2008. godine, jer nije mjesečno uplaćivalo sredstva po osnovu prodatih biljega na depozitni račun za prikupljanje javnih prihoda Proračuna ZHŽ. Iskazane obveze Društva po navedenom osnovu sa 31.12.2013. godine iznose 285.402 KM.

Prema usmenim informacijama, Društvo nije slalo confirmacije dobavljačima za usuglašavanje iskazanih stanja na datum bilance, ali je na osnovu pristiglih IOS-a, Društvo usuglasilo stanja obveza prema dobavljačima u iznosu 700.728 KM od ukupno iskazanih obveza od 1.859.183 KM. Također je utvrđeno da Društvo nije poslalo confirmaciju Ministarstvu financija HNŽ, odnosno nije usuglasilo obveze, tako da nismo u mogućnosti potvrditi iskazano stanje na datum bilance. Prema članku 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, pravna lica su dužna prije sastavljanja financijskih izvješća, usuglasiti međusobna potraživanja i obveze, što se dokazuje odgovarajućom knjigovodstvenom ispravom.

-Obveze prema dobavljačima u inostranstvu iskazane su u iznosu 31.108 KM i u odnosu na prethodnu godinu veće su za 40,89%.

Obveze za primljene predujmove, depozite i kaucije u iznosu 15.791 KM odnose se u najvećem dijelu na obveze za primljene depozite u zemlji u iznosu od 15.700 KM (jamstva ponuda i jamstva za dobro izvršenje posla).

-Obveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenika u iznosu od 1.342.963 KM odnose se na obveze za plaću za prosinac 2013. godine.

-Druge obveze iskazane u iznosu od 45.088 KM odnosi se na obveze prema Sektoru financijskih usluga u iznosu od 22.501 KM, obveze po osnovu isplata po biznis karticama 2.213 KM, obveze za naknade članovima Nadzornog odbora, Odbora za reviziju i Skupštine u iznosu od 11.232 KM (za prosinac 2013. godine) i obveze po osnovu ugovora o zakupu u iznosu od 5.356 KM.

-Obveze za ostale poreze, doprinose i druge dadžbine iskazane u iznosu od 48.276 KM u najvećem dijelu, u iznosu od 30.863 KM, odnose se na obveze prema Agenciji za poštanski promet BiH za troškove licenci i godišnje naknade za obavljanje poštanskih usluga za IV kvartal 2013. godine. Preostali iznos 17.413 KM odnosi se na obveze za porez na tvrtku ili naziv; naknada za istaknutu reklamu, obveze za šume, turističke zajednice i ostale pristojbe po odluci županije i općina.

7.4.2.3 Pasivna vremenska razgraničenja

Pasivna vremenska razgraničenja iskazana u iznosu od 551.676 KM u odnosu na prethodnu godinu veća su za 60,67 %.

-Unaprijed obračunati rashodi razdoblja iskazani su u iznosu od 521.151 KM. U okviru ove pozicije najveći dio, u iznosu od 240.446 KM, odnosi se na obračunate troškove razdoblja poštanskog i međuoperatorskog prometa, 4.830 KM odnosi se na porez na tvrtku i obračunati troškovi lož ulja za

prosinac 2013. godine u iznosu od 4.000 KM (SP Vitez). Ostala pasivna vremenska razgraničenja čine kratkoročna razgraničenja za otpremnine i jubilarne nagrade u iznosu 271.873 KM.

-Obračunati prihodi narednog razdoblja iskazani su u iznosu od 30.525 KM (odloženi prihodi po osnovu naplate šteta od osiguravajućih društava 29.083 KM i odloženi prihod po osnovu naplate štete od djelatnika 1.442 KM).

Potrebno je temeljem vjerodostojne dokumentacije, za iskazane obveze za koje neće biti potreban odljev sredstava, izvršiti oprihodovanje sukladno računovodstvenim propisima.

Potrebno je da Društvo izvrši usuglašavanje stanja svih obveza na datum bilance sukladno članku 28. Zakona o računovodstvu i reviziji FBiH kako bi se realno iskazale obveze Društva.

7.5 Sudski sporovi

Prema podacima nadležnog Sektora pravnih i općih poslova, na dan 31.12.2013. godine, Društvo je tužilo 94 pravnu i fizičku osobu, dok procijenjena vrijednost ovih sporova, bez kamata iznosi 3.205.762 KM. Dio osnovnog duga u iznosu od 827.230 KM je naplaćen, dok na datum bilance nije naplaćeno 2.378.532 KM. Najveći broj tužbi je podignut protiv pravnih i fizičkih lica radi naplate potraživanja po osnovu poštanskih usluga i refundiranja bolovanja preko 42 dana, dok su najveći sporovi po osnovu naknade šteta. Po osnovu neplaćenih računa vode se sudski sporovi u vrijednosti od 1.685.632 KM, dok se 5 sporova u vrijednosti od 1.086.768 KM vodi po osnovu naknade šteta. U evidenciji nadležnog Sektora najznačajniji je sudski spor protiv „Puma Security“ d.o.o Mostar po osnovu naknade štete u iznosu od 742.300 KM. Međutim, utvrđeno je da se u navedenom predmetu od strane Društva poduzete sve pravne radnje, a tuženik je brisan iz registra društava Općinskog suda u Mostaru, o čemu je pojašnjeno u točki 7.2.2. Izvješća.

Protiv Federalnog ministarstva financija vodi se spor u vrijednosti od 151.871 KM, po osnovu naloženog plaćanja po rješenju nadležne porezne uprave, a protiv Hercegovačke banke u likvidaciji vodi se spor u vrijednosti od 97.997 KM. Po osnovu nenaplaćenih refundacija bolovanja od nadležnih zavoda zdravstvenog osiguranja vode se sporovi u vrijednosti od 162.861 KM, a preostalih 20.633 KM su po ostalim različitim osnovama.

Protiv Društva je istovremeno podignuto 16 tužbi, u procijenjenoj vrijednosti od 247.057 KM. Najveći dio tužbi odnosi se na tužbe iz radnih odnosa (po osnovu razlike plaće isplaćene u ranijem periodu zbog nepotpune primjene granskog Kolektivnog ugovora), isplate duga i naknada šteta prouzročenih na radu.

Potrebno je ažurirati postojeće evidencije o pokrenutim sudskim postupcima, gdje se Društvo pojavljuje kao tužitelj, dok okončane sudske postupke potrebo je zasebno evidentirati.

8. Javne nabave

Prema prezentiranim podacima Društva, u 2013. godini zaključen je 51 ugovor o javnim nabavama, u iznosu od 1.950.594 KM. U okviru zaključenih ugovora, značajan je broj provedenih natječaja za izradu idejnog rješenja poštanske marke (18 ugovora), čija se pojedinačna vrijednost kretala od 600 KM do 1.600 KM. Po osnovu provedenih otvorenih postupaka zaključeno je 22 ugovora, 10 ugovora dodijeljeno je putem pregovaračkog postupka bez objave, a 1 putem konkurentskog zahtjeva. Društvo nije donijelo Plan javnih nabava za 2013. godinu, kako je propisano člankom 4. internog Pravilnika o javnim nabavama.

U revidiranoj godini od strane Ureda za razmatranje žalbi poništena su tri postupka javnih nabava, dok je istovremeno u istom periodu od strane ponuditelja podneseno 13 prigovora, od kojih je 10 odbijeno kao neosnovano. Od navedenih odbijenih prigovora, ukupno 3 ponuditelja su podnijela žalbe, od kojih je jedna odbijena kao neosnovana, u jednom slučaju ponuđač je odustao od žalbe, dok se u trećem postupku Ured za razmatranje žalbi oglosio stvarno nenadležnim.

Naime, Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavama u BiH („Službeni glasnik BiH“ br.87/13 od 11.11.2013. godine), definirana je ispostava Ureda za razmatranje žalbi u Mostaru, koja je

zadužena za rješavanje po žalbama za vrijednosti nabave do 800.000 KM. Do vremena okončanja revizije, ista nije počela sa radom, što dodatno usporava postupke javnih nabava Društva. Ured za razmatranje žalbi Sarajevo se 06.02.2014. godine oglasio stvarno nenadležnim za rješavanje po žalbi „KAPRIOL POINT“ d.o.o Široki Brijeg od 29.11.2013. godine, a vezano za nabavu službene obuće za poštare i vozače.

Provedenom revizijom utvrđeno je da u pojedinim postupcima odlukama Uprave o pristupanju javnoj nabavi nije utvrđena procijenjena vrijednost nabave, kako je propisano člankom 8. Pravilnika o javnim nabavama. Također utvrđeno je da Društvo nije postupilo sukladno članku 40. Zakona o javnim nabavama BiH i nije objavljivalo Obavještenja o dodjeli ugovora.

Također, uočeno je da su sa manjim brojem ponuđača nakon provedenih postupaka Zakona o javnim nabavama BiH zaključeni Okvirni sporazumi, u kojima je ukupna vrijednost ugovora utvrđena u visini maksimalne procijenjene vrijednosti za predmetni postupak, a ne u visini ponude, koja je u većini postupaka, bila veća u odnosu na zaključeni iznos. Zaključenim Okvirnim sporazumima je definirano da ugovorni organ zadržava pravo tijekom ugovornog razdoblja naručiti i manju vrijednost od maksimalno planirane. Utvrđeno je da su jedinične cijene roba i usluga u predmetnim ugovorima odgovaraju onima iz ponuda.

U pojedinim revidiranim postupcima nisu u potpunosti ispoštovane propisane procedure o javnim nabavama, neki postupci ne provode se efikasno, od kojih navodimo nabavu uređaja za elektrokemijsku zaštitu u iznosu, za koju je zaključen Ugovor sa „Salon bankarske opreme“ d.o.o Sarajevo na iznos od 292.208 KM. Nakon dva poništena postupka nabave putem otvorenog postupka, Uprava je donijela Odluku o pokretanju ponovnog postupka 19.12.2012. godine, koji je objavljen u „Službenom glasniku BiH“ tek 18.02.2013. godine.

Kod nabave goriva, lož ulja i dvotaktola za SP Livno, zaključen je Ugovor sa BTG d.o.o Tomislavgrad na iznos od 84.000 KM (bez PDV-a). Utvrđeno je da je Uprava donijela Odluku o pokretanju ponovljenog otvorenog postupka 07.12.2012. godine, dok je Obavještenje o javnoj nabavi objavljeno u „Službenom glasniku BiH“ od 11.03.2013. godine.

Također, kod nabave bankarskih usluga otvaranja transakcijskog računa, podizanja i isporuke novčanih sredstava, za što je zaključen Ugovor sa UniCredit d.d. Mostar na iznos od 345.000 KM (bez PDV-a), Odluka o pokretanju ograničenog postupka sa pretkvalifikacijom je donesena 20.07.2012. godine, dok je Obavještenje o nabavi objavljeno u „Službenom glasniku BiH“ od 17.09.2012. godine. Iako je Uprava donijela Odluku o rezultatima postupka pretkvalifikacije 19.12.2012. godine, isti su pozvani da dostave ponudu tek 08.02.2013. godine. Nakon donošenja Odluke o dodjeli ugovora 18.04.2013. godine, Okvirni sporazum sa izabranim ponuđačem je zaključen tek 11.10.2013. godine.

Navedeno ukazuje da nisu blagovremeno poduzete sve aktivnosti na provođenju postupaka javnih nabava.

Pored naprijed navedenog, u postupcima dodijele ugovora putem otvorenih postupaka utvrđeno je slijedeće:

- 1. Predmet nabave: Nabava uređaja za elektrokemijsku zaštitu-bojenje novca u prijenosu novca; Ugovor broj: D-01-2221/13, od 26.04.2013. godine; Izabrani ponuđač: „Salon bankarske opreme“ d.o.o. Sarajevo; Iznos ugovora: 292.208 KM,**

Utvrđeno je da tenderska dokumentacija nije jasno precizirana u točki 6.7. Ocjena tehničke i profesionalne sposobnosti dobavljača, gdje je od ponuđača zahtijevana-Lista glavnih isporuka dobavljača izvršenih u posljednje tri godine (2010., 2011. i 2012. godina) sa vrijednostima, datumima i primateljima uz osiguranje dokumenata u obliku potvrda izvršenih isporuka koje su izdali primatelji. Ugovorni organ je prihvatio potvrde ponuđača iz bilo koje od navedene tri godine. Naprijed navedeno podrazumijeva da se može prihvatiti i potvrda primatelja iz samo posljednje godine (npr. 2011. godine), što je i bilo u konkretnom slučaju, tako da se postavlja pitanje zašto ugovorni organ uopće zahtijeva Listu isporuka u posljednje tri godine.

Navedeno je utvrđeno i kod slijedećih nabava: nabava goriva, lož ulja i dvotaktola za SP Livno, gdje je ugovor zaključen sa BTG d.o.o Tomislavgrad na iznos od 84.000 KM (bez PDV-a); nabava tiskanica i obrazaca, za što je zaključen ugovor sa „FRAM ZIRAL“ d.o.o Mostar 11.06.2013. godine, na maksimalnu

planiranu vrijednost od 140.000 KM (bez PDV-a) na period od dvije godine; nabava usluge održavanja sustava za kuvertiranje, ugovor zaključen sa „OPTIMA IT“ d.o.o Mostar 29.04.2013. godine na maksimalnu planiranu vrijednost od 66.000 KM (bez PDV-a) na period od 2 godine; nabava usluga servisiranja i održavanja uredske opreme, ugovor zaključen sa „ZK Office“ d.o.o. Mostar 29.08.2013. godine na maksimalnu planiranu vrijednost od 20.000 KM (bez PDV-a) na period od dvije godine.

2. Predmet nabave: Nabava usluga-zakup medijskog prostora; Ugovor broj: D-01-3498/13, od 03.07.2013. godine; Izabrani ponuđač: „Dnevni list“ d.o.o. Mostar; Iznos ugovora: 11.700 KM (sa PDV-om).

U predmetu nabave, ugovorni organ je jasno precizirao i već izabrao dobavljača. Provedeni pregovarački postupak bez objave upućen je samo naznačenom dobavljaču „Dnevni list“ d.o.o Mostar. Obzirom da se ne radi o ekskluzivnim pravima, odnosno usluzi koju samo određeni dobavljač može obaviti, na ovaj način nije osigurana pravična i aktivna konkurencija među potencijalnim dobavljačima, uz ostvarenje jednakog tretmana i nediskriminacije. Iako je kriterij za dodjelu ugovora bila najniža cijena tehnički zadovoljavajuće ponude, prema Zapisniku o pregovorima održanom 21.05.2013. godine, o ponuđenoj cijeni nije se pregovaralo, a u cilju postizanja ekonomski najpovoljnije ponude za ugovorni organ, čime nije postupljeno sukladno članku 30. stavak 2b) Zakona o javnim nabavama BiH. Konačnu ponudu od 10.000 KM ponuđač je dostavio u visini procijenjene vrijednosti koju je odredio ugovorni organ.

3. Predmet nabave: Nabava usluga sponzoriranja u svrhu reklamiranja; Ugovor broj: D-01-3874/13, od 15.07.2013. godine; Izabrani ponuđač: HŠK „Zrinjski“ Mostar; Iznos ugovora: 12.000 KM.

Kao i u prethodnom postupku utvrđene su iste nepravilnosti, jer je ugovorni organ jasno precizirao i već izabrao dobavljača. Provedeni pregovarački postupak bez objave upućen je samo naznačenom dobavljaču HŠK „Zrinjski“ Mostar“. Obzirom da se ne radi o ekskluzivnim pravima, odnosno usluzi koju samo određeni dobavljač može obaviti, na ovaj način nije osigurana pravična i aktivna konkurencija među potencijalnim dobavljačima, uz ostvarenje jednakog tretmana i nediskriminacije. Konačnu ponudu od 12.000 KM ponuđač je dostavio u visini procijenjene vrijednosti, koju je odredio ugovorni organ.

O nepravilnom izboru dobavljača putem pregovaračkih postupaka konstatirano je i u Izvješću Odjela za internu reviziju, gdje je naglašeno da se pregovarački postupak bez objave često provodi, posebno kod sponzorskih ugovora. Istaknuto je pitanje kriterija najniže cijene tehnički zadovoljavajuće ponude u pregovorima sa jednim pozvanim ponuditeljem, kao i da li su ispunjeni zakonski uvjeti za provođenje ovakave vrste postupka javne nabave.

Planiranje nabava vršiti na godišnjem nivou, a izbor postupaka za dodjelu ugovora i propisane procedure vršiti sukladno Zakonu o javnim nabavama BiH, njegovim provedbenim i vlastitim aktima.

9. Komentar

U ostavljenom roku Direktor Društva je uz dopis broj: D-01-3111/14 od 28.05.2014. godine, dostavio Primjedbe na Nacrt Izvješća o izvršenoj reviziji finansijskih izvješća „Hrvatska pošta“ d.o.o Mostar za 2013. godinu. Date su primjedbe za određene konstatacije u nalazima i izraženom Mišljenju.

U dostavljenim primjedbama izraženo je neslaganje sa određenim konstatacijama u nalazima za koja su data dodatna pojašnjenja.

Prihvatili smo primjedbu koja se odnosila na broj upsolenih sa neodgovarajućom stručnom spremom i korekciju smo uključili u konačno Izvješće. Pored navedenog, na određeni broj Vaših primjedbi i obrazloženja, dajemo slijedeća pojašnjenja.

Ne možemo prihvatiti niti se složiti sa Vašim primjedbama datim za točku 8. Izvješća Javne nabave, a u vezi sa zaključivanjem ugovora u visini maksimalne procijenjene vrijednosti, a ne u visini ponude, koja je u većini postupaka, bila veća u odnosu na zaključeni iznos. Naglašavamo da je u tekstu Izvješća data konstatacija o Vašoj praksi rada, u kojoj nijednom rečenicom nije navedeno da je postupljeno suprotno odredbama Zakona o javnim nabavama BiH. Nadalje, u drugom dijelu Vaših primjedbi, u kojem se ne slažete sa navodom da je u većini postupaka iznos ponude koja je izabrana kao najpovoljnija, bio veći od procijenjene vrijednosti nabave, odnosno maksimalne vrijednosti okvirnog sporazuma, navodimo da je nalaz utvrđen prema slijedećim pregledanim postupcima nabave: usluge servisiranja i održavanja uredske opreme; nabava goriva, lož ulja i dvotaktola za Središte pošta Livno; usluge servisiranja i održavanja uređaja i sredstava tehničke zaštite i nabava potrošnog materijala za održavanje i čišćenje. Vezano za navedene postupke, u tekstu Izvješća nije konstatirano da je došlo do povećanja cijena, niti do povećanja proračuna za određene nabave.

Vezano za Vaše neslaganje sa konstatacijom da se neki postupci ne provode efikasno, odnosno da nisu blagovremeno poduzete sve aktivnosti na provođenju postupaka javnih nabava, ukazujemo da, iako zakonskim i podzakonskim aktima nisu propisani rokovi za provođenje pojedinih faza postupaka javnih nabava, Društvo mora osigurati neophodna sredstva, pri čemu je od presudne važnosti blagovremeno započinjanje istih, čime se osigurava osigurava pravična i aktivna konkurencija među potencijalnim dobavljačima, uz ostvarenje jednakog tretmana, nediskriminacije i pune transparentnosti.

Ne možemo se složiti i prihvatiti Vaše obrazloženje vezano za točku 7.4.2.2. Izvješća, u vezi sa iskazanim obvezama prema Ministarstvu financija Hercegovačkoneretvanske Županije u iznosu od 930.631 KM. Naplaćeni iznos predstavlja javni prihod, koji bi trebao biti uplaćen na depozitni račun Proračuna HNŽ. Ističemo da nam nije prezentirana dokumentacija o poduzetim aktivnostima na reguliranju međusobnih odnosa. Iako navodite da u dosta slučajeva „nudite“ da platite više svojih obveza nego što imate potraživanja od proračunskih korisnika, isto nije prezentirano u konkretnom slučaju. Također naglašavamo da obveze prema Ministarstvu financija HNŽ su veće za 510.375 KM u odnosu na potraživanja od proračunskih korisnika HNŽ na dan 31.12.2013. godine.

Rukovodilac Sektora za finansijsku reviziju:

Mirsada Janjoš, dipl. oec.

Vođa tima:

Dijana Šutalo, dipl. oec.

Član tima:

Meliha Baručija, dipl. oec.

IV. REZIME DANIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom poslovanja Društva za 2013. godinu konstatirali smo određen broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo sljedeće preporuke:

Preispitati postojeću sistematizaciju radnih mjesta i istu uskladiti sa stvarnim i realnim potrebama, čime bi se riješilo i pitanje zapošljavanje na određeno vrijeme.

Donijeti nedostajuće akte i procedure, radi bolje efikasnosti poslovanja unaprijediti postojeće interne akte i iste usuglasiti sa važećim zakonskim propisima sa osiguranjem nadzora u svim procesima poslovanja.

Potrebno je putem nadležnog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija i Vlade FBiH inicirati konačno imenovanje članova Uprave sukladno Uredbi o vršenju ovlaštenja organa FBiH u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala i Statutom Društva, kako bi se osigurali principi zakonitosti i kontinuiteta u radu Uprave Društva.

Potrebno je Pravilnikom o reprezentaciji utvrditi mjesečnu visinu troškova reprezentacije po korisnicima, kojima je odobreno pravo korištenja na istu.

Potrebno je dosljedno i u potpunosti postupati sukladno preporukama Odjela za internu reviziju.

Prilikom izrade i donošenja trogodišnjeg i godišnjeg plana poslovanja dosljedno i u potpunosti postupati sukladno Zakonu o javnim poduzećima u Federaciji BiH i usvojenim aktima o planiranju.

Potrebno je da Plan i Izvješće o realizaciji sadrže adekvatne i dovoljne informacije i obrazloženja za planske veličine i izvršenje istih.

Potrebno je priznavanje prihoda vršiti sukladno MRS 18-Prihodi i točkom 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvješća.

Inicirati od osnivača Društva da preispitata osnovanost i opravdanost mjesečnih naknada koje se isplaćuju članovima Skupštine, ispred stranog kapitala.

Troškove i obveze priznavati i računovodstveno evidentirati u momentu stvaranja istih, u periodu na koji se isti odnose, sukladno Međunarodnim računovodstvenim standardima, a ukoliko u momentu priznavanja ne postoji odgovarajuća knjigovodstvena isprava, evidentiranje vršiti u korist pasivnih vremenskih razgraničenja, sukladno MRS 37-Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna sredstva.

Inicirati aktivnosti na izmjeni važećeg granskog Kolektivnog ugovora, u cilju njegova prilagođavanja sadašnjim uvjetima poslovanja, općeg stanja i realnoj situaciji u FBiH.

Ponovo aktualizirati i pokrenuti aktivnosti na dosljednoj primjeni Zakona o poštama Bosne i Hercegovine i Zakona o poštanskom prometu FBiH.

Potrebno je da Uprava Društva što prije sačini plan i program samoodrživosti poslovanja i time u potpunosti ispoštuje zaključke Vlade FBiH i Nadzornog odbora.

Potrebno je da Uprava zauzme stav vezano za uknjiženi stan u Podhumu, imajući u vidu da se isti već godinama vodi na poziciji investicija u tijeku.

Potrebno je u suradnji sa „Hrvatske telekomunikacije“ d.d. Mostar intenzivirati započete aktivnosti na uknjižbi nekretnina.

U cilju zaštite naplate i realnog iskazivanja potraživanja potrebno je dosljedno i u potpunosti poštivati usvojene politike potraživanja i ojačati nadzor nad primjenom usvojenih procedura.

Poboljšati i iskoristiti sve mehanizme i raspoloživu tehnologiju kako bi ispravke potraživanja u narednom periodu bile manje.

Potrebno je temeljem vjerodostojne dokumentacije isknjižiti nenaplaćena utužena potraživanja od Puma Security d.o.o Mostar iz bilančnih evidencija Društva.

Donijeti pisane procedure kojima će biti regulisano investiranje slobodnih novčanih sredstava, te osigurati dosljednu primjenu istih.

Inicirati aktivnosti na pokriću gubitka sukladno Zakonu o gospodarskim društvima i Statutu Društva.

Potrebno je temeljem vjerodostojne dokumentacije, za iskazane obveze za koje neće biti potreban odljev sredstava, izvršiti oprihodovanje sukladno računovodstvenim propisima.

Potrebno je da Društvo izvrši usuglašavanje stanja svih obveza na datum bilance sukladno članku 28. Zakona o računovodstvu i reviziji FBiH kako bi se realno iskazale obveze Društva.

Potrebno je ažurirati postojeće evidencije o pokrenutim sudskim postupcima, gdje se Društvo pojavljuje kao tužitelj, dok okončane sudske postupke potrebo je zasebno evidentirati.

Planiranje nabava vršiti na godišnjem nivou, a izbor postupaka za dodjelu ugovora i propisane procedure vršiti sukladno Zakonu o javnim nabavama BiH, njegovim provedbenim i vlastitim aktima.